1 ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތް 2022/HC-A/130
g
ދިވެހިރާއްޖޭ ގެ ހައިކޯޓު
ދިވެހިރާއްޖެ
ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތް
• ޤަޟިއްޔާ ނަންބަރު: 2022/HC-A/130
• އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތް: ޢާޞިމާ އިބްރާހީމް، ބްރޫމް / ގދ.ތިނަދޫ
• އިސްތިއުނާފު ރައްދުވި ފަރާތް: ސިވިލް ސަރވިސް ކޮމިޝަން
• މައްސަލައިގެ ބާވަތް: ވަޒީފާއާބެހޭ
މައްސަލަ ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލިސް:
ފަނޑިޔާރު ޢަބްދުއްރައޫފު އިބްރާހީމް
ފަނޑިޔާރު ދީބާނާޒް ފަހުމީ
ފަނޑިޔާރު ޢަބްދުލްމާނިޢު ޙުސައިން
10 ޖުމާދުލްއާޚިރު 1448
ނިމުނު ތާރީޚް :
19 ނޮވެންބަރު 2026
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓް، އާބުރުޒު ހިނގުން ، މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ، ފޯން: 3325029، ފެކްސް: 3316471
އީމެއިލް: info@highcourt.gov.mv ވެބްސައިޓް: www.highcourt.gov.mv

2 ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތް 2022/HC-A/130
06 ރަމަޟާން 1443
ހައިކޯޓުގައި ޤަޟިއްޔާ ރަޖިސްޓްރީ ކުރެވުނު ތާރީޚް:
07 އެޕްރީލް 2022

އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު މައްސަލަ :
• ނަންބަރު: VTR/2020/214
• ނިންމި ތަން: ވަޒީފާއާބެހޭ ޓްރައިބިއުނަލް
• ބާވަތް: ވަޒީފާއާބެހޭ
• ހުށަހެޅުނު ތާރީޚް: 22 އޮކްޓޫބަރު 2020 • ނިމުނު ތާރީޚް: 16 ނޮވެންބަރު 2021
އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތް އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތް
ޢާޞިމާ އިބްރާހީމް، ބްރޫމް / ގދ.ތިނަދޫ ސިވިލް ސަރވިސް ކޮމިޝަން
ޤާނޫނީ ވަކީލު: އޒ.މަރްޔަމް ޝުނާނާ / ޝުނާނާ އެންޑް ކޯ އެލްއެލްޕީ ޤާނޫނީ ވަކީލު: ސީނިއަރ އެޓަރނީ އޒ.ޙަސްނާ ޙަބީބް
މަދަނީ – ވަޒީފާއާބެހޭ – ތަފާތުކުރުން – ޤާނޫނު ނަންބަރު 2/2008 (ވަޒީފާއާބެހޭ ޤާނޫނު) ގެ 4 ވަނަ މާއްދާ – ތަފާތުކުރުންތަކުގެ މައްސަލަތަކުގައި
ސާބިތުކުރުމުގެ މަސްޢޫލިއްޔަތު burden of proof((ޤާ– ނޫނުއަސާސީގެ 42 ވަނަ މާއްދާ – ޤާނޫނުއަސާސީގެ 43 ވަނަ މާއްދާ – އިސްތިއުނާފީ
އޮޅިގަނޑު
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓް، އާބުރުޒު ހިނގުން ، މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ، ފޯން: 3325029، ފެކްސް: 3316471
އީމެއިލް: info@highcourt.gov.mv ވެބްސައިޓް: www.highcourt.gov.mv

3 ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތް 2022/HC-A/130
ފަނޑިޔާރު ޢަބްދުއްރައޫފު އިބްރާހީމްގެ ރައުޔު:
މައްސަލައިގެ ތަޢާރަ ފު :
1. މިއީ، ވަޒީފާއާބެހޭ ޓްރައިބިއުނަލްގެ ނަންބަރު 214/VTR/2020 މައްސަލަ ނިންމާފައިވަނީ ޝަރުޢީ އަދި
ޤާނޫނީ އުޞޫލުތަކާ ޚިލާފަށް ކަމަށްބުނެ އެމައްސަލަ އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް ގދ.ތިނަދޫ / ބްރޫމް، ޢާޞިމާ
1
އިބްރާހީމް ގެ ފަރާތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓަށް ހުށަހެޅުމުން ބަލާފައިވާ ޤަޟިއްޔާއެކެވެ. މި ޤަޟިއްޔާގައި
އިސްތިއުނާފުރައްދުވާ ފަރާތަ ކީ ސިވިލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނެވެ.
ވަޒީފާއާބެހޭ ޓްރައިބިއުނަލަށް ހުށަހެ ޅި މައްސަލަ
2. ގދ.ތިނަދޫ/ބްރޫމް، ޢާޞިމާ އިބްރާހީމް، ނޭޝަނަލް ސެންޓަރ ފޯ އިންފޮމޭޝަން ޓެކްނޮލޮޖީގެ ސޮފްޓްވެއަރ
ޑިޒައިން އިންޖިނިއަރ މަޤާމުގެ ވަޒީފާ އަދާކުރަމުން ދަނިކޮށް 2015 ގައި ، މަތީ ތަޢުލީމް ޙާޞިލް
ކުރުމަށްޓަކައި މުސާރަ ލިބޭ ޗުއްޓީ ހަމަޖައްސައިދިނުމަށް އެދުމުން މުސާރަ ލިބޭ ޗުއްޓީ ހަމަޖައްސައި
ދޭނެކަމަށް ، ނޭޝަނަލް ސެންޓަރ ފޯ އިންފޮމޭޝަން ޓެކްނޮލޮޖީގެ ސްޓޭޓް މިނިސްޓަރ އަންގާފައި ވަނިކޮށް،
މަތީ ތަޢުލީމް ޙާޞިލް ކުރުމަށް ހަމަޖެހުނު ޔުނިވަރސިޓީއިން އޮފަރ ލެޓަރ ލިބިފައި ނުވާތީ، 2016 ވަނަ
އަހަރު އޮފަރ ލެޓަރ ލިބި، މުސާރަ ލިބޭ ޗުއްޓީ ހަމަޖައްސައިދިނުމަށް ނޭޝަނަލް ސެންޓަރ ފޯ
އިންފޮމޭޝަން ޓެކްނޮލޮޖީގައި އެދުނު ނަމަވެސް، 2017 ވަނަ އަހަރު މަތީ ތަޢުލީމް ޙާސިލް ކުރުމަށްޓަކައި
ޢާޞިމާ އިބްރާހީމް ރާއްޖެއިން ބޭރަށް ދިޔައިރުވެސް، މުސާރަ ލިބޭ ޗުއްޓީ ހަމަޖައްސައި ދީފައިނުވާތީއާއި
2016 ވަނަ އަހަރުން ފެށިގެން ނޭޝަނަލް ސެންޓަރ ފޯ އިންފޮމޭޝަން ޓެކްނޮލޮޖީގައި ބަޖެޓް ނެތުމުގެ
ސަބަބުން މުސާރަ ލިބޭ ޗުއްޓީ ހަމަޖައްސައި ދެވެން ނެތްކަން 2018 ވަނަ އަހަރު ޢާޞިމާ އިބްރާހީމަށް
އަންގާ ފައިވަނިކޮށް، 2018 ވަނަ އަހަރު އަދި ޢާޞިމާ އިބްރާހީމް މަތީ ތަޢުލީމު ޙާސިލްކުރުމަށް ރާއްޖެއިން
1 ދިވެހިރައްޔިތެއްކަން އަންގައިދޭ ކާޑު ނަންބަރު A041759
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓް، އާބުރުޒު ހިނގުން ، މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ، ފޯން: 3325029، ފެކްސް: 3316471
އީމެއިލް: info@highcourt.gov.mv ވެބްސައިޓް: www.highcourt.gov.mv

4 ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތް 2022/HC-A/130
ބޭރަށް ދިއުމުގެ ކުރިން، ނޭޝަނަލް ސެންޓަރ ފޯ އިންފޮމޭޝަން ޓެކްނޮލޮޖީ ގެ އެހެން ބައެއް
މުވައްޒަފުންނަށް މަތީ ތަޢުލީމް ޙާޞިލުކުރުމަށްޓަކައި މުސާރަ ލިބޭ ޗުއްޓީ ހަމަޖައްސައި ދީފައިވާތީ، ޢާޞިމާ
އިބްރާހީމަށް މުސާރަ ލިބޭ ޗުއްޓީ ހަމަޖައްސައިދީފައި ނުވަނީ، ޤާނޫނު ނަންބަރު 2 /2008)ވަޒީފާއާބެހޭ
ޤާނޫނު(ގެ 4 ވަނަ މާއްދާގެ)ހ(އާ ޚިލާފަށް ކަމަށް ކަނޑައަޅައި ދިނުމަށާއި، ސިވިލް ސަރވިސް
ކޮމިޝަނުން، މިމައްސަލައިގައި ނޭޝަނަލް ސެންޓަރ ފޯ އިންފޮމޭޝަން ޓެކްނޮލޮޖީއިން ތަފާތު ކުރުން
ގެންގުޅެފައިވާކަމަށް ބެލެވެން ނެތްކަމަށް ނިންމާފައިވަނީ ވަޒީފާއާބެހޭ ޤާނޫނާ ޚިލާފަށްކަމަށް ކަނޑައަޅައި
ދިނުމަށާއި ޢާޞިމާ އިބްރާހީމް، މަތީ ތަޢުލީމް ހާސިލްކުރުމަށް ހޭދަވި 02 (ދޭއް) އަހަރުގެ މުއްދަތަށް
މުސާރަ ލިބޭ ޗުއްޓީގެ ގޮތުގައި ލިބެންވާ މުސާރައާއި އިނާޔަތްތަކަށްވާ ޖުމްލަ 220,320/00ރ)ދެލައްކަ
ވިހިހާސް ތިންސަތޭކަ ވިހި ރުފިޔާ(އެކީ އެއްފަހަރާ ޢާޞިމާ އިބްރާހީމަށް ނަގައިދިނުމަށް ސިވިލް ސަރވިސް
ކޮމިޝަނަށް އަމުރުކޮށްދިނުމަށް އެދި ޢާޞިމާ އިބްރާހީމުގެ ފަރާތުން ވަޒީފާއާބެހޭ ޓްރައިބިއުނަލަށް މައްސަލަ
2
ހުށަހެޅިއެވެ .
ވަޒީފާއާބެހޭ ޓްރައިބިއުނަލްގެ އެ މައްސަލަ ނިންމިގޮތް
3. ވަޒީފާއާބެހޭ ޓްރައިބިއުނަލްގެ ނަންބަރު 214/VTR/2020 މައްސަލައިގައި ބަލައި ނިންމާފައިވަނީ ؛
".ޢާޞިމާ އިބްރާހީމް، މަތީ ތަޢުލީމު ޙާސިލްކުރުމަށްޓަކައި ނޭޝަނަލް ސެންޓަރ ފޯ އިންފޮމޭޝަން ޓެކްނޮލޮޖީގެ ފަރާތުން
ހަމަޖައްސައި ދީފައިނުވަނީ 2016 ވަނަ އަހަރުން ފެށިގެން އިދާރާތަކަށް ބަޖެޓްގެ ދަތިކަން ވަރަށް ބޮޑަށް ދިމާވެފައިވާތީ
ކަމަށާއި، ޢާޞިމާ އިބްރާހީމް މުސާރަ ލިބޭ ޗުއްޓީއަށް އެދި ހުށަ ހެޅި ފަހުން، ނޭޝަނަލް ސެންޓަރ ފޯ އިންފޮމޭޝަން
ޓެކްނޮލޮޖީގެ ފަރާތުން މުސާރަ ލިބޭ ޗުއްޓީ ހަމަޖައްސައި ދީފައިވަނީ 2019 ވަނަ އަހަރު އެންމެ މުވައްޒަފަކަށް ކަމަށްވާތީ
ޢާޞިމާ އިބްރާހީމަށް މުސާރަ ލިބޭ ޗުއްޓީ ދިނުމުގައި އިދާރާއިން ތަފާތުކުރުންތަކެއް ގެންގުޅެފައިވާކަމަށް ބަލާނެ ހަމައެއް
ނެތްކަން ފާހަގަކޮށް މި މައްސަލަށް މައްސަލަ ރައްދުވި ފަރާތުން ޖަވާބުދާރީ ވެފައިވާއިރު،
2ވަޒީފާއާބެހޭ ޓްރައިބިއުނަލްގެ ނަންބަރު /2020VTR214/މައްސަލަ ނިމުނުގޮތުގެ ރިޕޯޓު
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓް، އާބުރުޒު ހިނގުން ، މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ، ފޯން: 3325029، ފެކްސް: 3316471
އީމެއިލް: info@highcourt.gov.mv ވެބްސައިޓް: www.highcourt.gov.mv

5 ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތް 2022/HC-A/130
މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތް މަތީ ތަޢުލީމް ޙާސިލްކުރުމުގެ ބޭނުމަށް ރާއްޖެއިން ބޭރަށް ދިއުމަށްޓަކައި، އެފަރާތް ފުރިހަމަ
ކުރަން ހަމަޖެހިފައިވާ ކޯހުގެ މުއްދަތަށް މުސާރަ ލިބޭ ޗުއްޓީ ހަމަޖައްސައި ދިނުމަށް އެދުމުން މައްސަލަ ރައްދުވި ފަރާތުން
އެޗުއްޓީ މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތަށް ހަމަޖައްސައިނުދީ އެހެން މުވައްޒަފުންނަށް ހަމަޖައްސައި ދީފައިވުމީ، ޤާނޫނު ނަންބަރު
2/2008 (ވަޒީފާއާބެހޭ ޤާނޫނު)ގެ 4 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައި ވާފަދަ ތަފާތު ކުރުންކަން މައްސަލަ ހުށަހެޅި
ފަރާތުން ބަޔާންކުރާއިރު، މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތަށް މުސާރަ ލިބޭ ޗުއްޓީ ހަމަޖައްސައި ދީފައިނުވަނީ 2016 ވަނަ އަހަރުން
ފެށިގެން ނޭޝަނަލް ސެންޓަރ ފޯ އިންފޮމޭޝަން ޓެކްނޮލޮޖީގެ ބަޖެޓުގެ ދަތިކަން ދިމާވުމާ ގުޅިގެން ކަމާއި، ދިވެހި ސިވިލް
ސަރވިސްގެ ގަވާއިދު 2014ގެ 233 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އަދި (ށ) ގައި މުވައްޒަފުން ތަމްރީނުތަކަށް ފޮނުވުމުގައި
މުވައްޒަފުން ތަމްރީނުކުރުމަށް ބޭނުންވާ ޕްލޭން (ޓްރެއިނިންގ ރިކުއަމަންޓް) އެއް އެކުލަވާލާފައި އޮންނަންވާނެ ކަމަށް
ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަމާއި، އެގަވާއިދުގެ 237 ވަނަ މާއްދާގައި މުސާރައާއި އެލަވަންސް ނުވަތަ މުސާރައާއި އެއްވަރުގެ
އެލަވަންސް ލިބޭ ގޮތަށް މުވައްޒަފަކު ކިޔެވުމަށް ވީއްލޭނީ އެމުވައްޒަފަކު ތަމްރީނުކުރުމަށް އެކަށައަޅާ ތަމްރީނަކީ، ތަމްރީނު
ޕްލޭންގައި ހިމެނިފައިވާ ތަމްރީނަކަށްވާނަމަ ކަމުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވީ ނަމަވެސް، މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތް ފުރިހަމަ ކުރަން
ބޭނުންވި ކޯހަކީ ތަމްރީން ޕްލޭނުގައި ހިމަނާފައިވާ ކޯހެއްކަން ނުވަތަ ނޫންކަން އެނގެން ނެތްކަމާއި، އަދި އެ މުއްދަތުގެ
ތެރޭގައި ބަޖެޓުގެ ދަތިކަން މައްސަލަ ރައްދުވި ފަރާތަށް ކުރިމަތިވެފައިވާކަން އެނގެން ނެތްކަމާއި، މައްސަލަ ހުށަހެޅި
ފަރާތާއި މުސާރަ ލިބޭ ޗުއްޓީއަށް ގޮސްފައިވާ އެހެން މުވައްޒަފުންނާ ތަފާތުކޮށްފައިވަނީ ކޮން ދާއިރާއަކުން، ކޮން ގޮތަކަށްކަން
މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތަށް ސާބިތުކޮށްދެވިފައި ނުވާކަމާއި، އެހެންކަމުން،މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތަށް މުސާރަ ލިބޭ ޗުއްޓީ
ހަމަޖައްސައި ދީފައިނުވަނީ ޤާނޫނު ނަންބަރު 2008/2 (ވަޒީފާއާބެހޭ ޤާނޫނު)ގެ 4 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައި
ވާފަދައިން ތަފާތުކޮށްގެންކަމަށް ބުރަވެވެން ނެތަތީ، މި މައްސަލައިގައި ޢާޞިމާ އިބްރާހީމްގެ ފަރާތުން އެދިފައިވާ ފަދަ
އަމުރެއް ސިވިލް ސަރވިސް ކޮމިޝަންގެ މައްޗަށް ކުރާނެ ހަމައެއް ނެތްކަމަށް ކަނޑައަޅައި މި މައްސަލަ ނިންމައިފީމެވެ."
3
މިފަދައިންނެވެ .
3 ވަޒީފާއާބެހޭ ޓްރައިބިއުނަލްގެ ނަންބަރު /2020VTR214/މައްސަލަ ނިމުނުގޮތުގެ ރިޕޯޓު
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓް، އާބުރުޒު ހިނގުން ، މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ، ފޯން: 3325029، ފެކްސް: 3316471
އީމެއިލް: info@highcourt.gov.mv ވެބްސައިޓް: www.highcourt.gov.mv

6 ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތް 2022/HC-A/130
އިސްތިއުނާފު ކުރު މަށް ހުށަހެޅި ނުކުތާތައް
4. ވަޒީފާއާބެހޭ ޓްރައިބިއުނަލްގެ ނަންބަރު 214/VTR/2020 މައްސަލަ އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް ޢާޞިމާ
އިބްރާހީމްގެ ފަރާތުން އަންނަނިވި 03 (ތިނެއް) ނުކުތާ ހުށަހަޅައި އެނުކުތާތަކާގުޅޭ ގޮތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ
ހައިކޯޓުގެ ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި ވާހަކަ ދައްކާފައިވެއެވެ. އެގޮތުން ހުށަހެޅި ނުކުތާތަކަކީ-:
4.1އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ހުށަހެޅި ދަޢު ވާއަކީ އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތަ ށް ޕޭ-ލީވް ދިނުމެއް ނެތި އެހެން
ފަރާތްތަކަށް ޕޭ ލީވް ދިނުމަކީ މަސައްކަތްކުރާ ހަމަހަމަ މީހުންގެ މެދުގައި ތަފާތުކުރުންކަމަށް ވާއިރު، މި
ތަފާތުކުރުން ގެނެވިފައިވާ ހަމައެކަނި ސަބަބަކީ އިސްތިއުނާފުރައްދުވާ ފަރާތުގެ ބަޖެޓް ހަމަޖެހިފައިނުވާ ކަމަށް
ބުނެކަން އެނގެން އޮތްއިރު، ތަފާތުކޮށްފައިވަނީ ކޮން ދާއިރާއަކުން، ކޮން ގޮތަކުންކަން މައްސަލަ ހުށަހެޅި
ފަރާތުން ސާބިތުކޮށްދީފައިނުވާކަމަށް ވަޒީފާއާބެހޭ ޓްރައިބިއުނަލްގެ މައްސަލަ ނިމުނު ގޮތުގެ ރިޕޯޓުގެ 6.2
ގައި ނިންމާފައިވަނީ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 16 ވަނަ މާއްދާއާއި ވަޒީފާއާބެހޭ ޤާނޫނުގެ 4 ވަނަ މާއްދާގެ (ރ)
އާ ޚިލާފަށްކަމަށް ބުނެ ހުށަހެޅި ނުކުތާ ؛
4.2ތަފާތުކޮށްފައިވަނީ ކޮން ގޮތަކުން ކަމެއް ބަޔާންކޮށް، ދަ ޢުވާ ސާފުނުވާކަމަށް ބަޔާންކޮށް ދިފާއީ ދަޢު ވާއެއް
ނުވަތަ ނުކުތާއެއް ވެސް އިސްތިއުނާފުރައްދުވާ ފަރާތުން ނަގާފައިނުވާކަމާއި، އަދި ދަ ޢުވާ ސާފުވުމުން
ދަޢު ވާއަށް އިންކާރުކޮށް އެތަފާތުކޮށްފައިވާ ސަބަބު ހުށަހަޅާފައިވާއިރު، މައްސަލަ ބެއްލެވި މެންބަރުގެ އަމިއްލަ
އިސް ނެގުމުގައި، ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2013/HC-A/364 އާ ހަވާލާދީ ތަފާތުކޮށްފައިވަނީ ކޮން
ގޮތަކުންކަމާއި ކޮން ދާއިރާއަކުންކަން ސާބިތުކޮށްދީފައިނުވާ ކަމުގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށް މައްސަލަ ނިންމާފައިވަނީ
އެކަމާމެދު އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ދެކޭ ގޮތެއް ބަޔާންކޮށް ފުރުސަތު ދިނުމެއްނެތި ކަމަށްވާތީ އެނިންމުމަކީ
ޤާނޫނުއަސާސީގެ 42 ވަނަ މާއްދާހެ (ށ) އާއި ޚިލާފު ނިންމުމެއްކަމާއި އަދި ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު
2013/HC-A/364 ޤަޟިއްޔާގެ ޤާނޫނީ ސަބަބަށް ފުރިހަމަ ރިޢާޔަތް ކުރެއްވުމެއް ނެތި ނިންމާފައިވާ
ނިންމުމެއްކަމަށް ބުނެ ހުށަހެޅި ނުކުތާ ؛
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓް، އާބުރުޒު ހިނގުން ، މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ، ފޯން: 3325029، ފެކްސް: 3316471
އީމެއިލް: info@highcourt.gov.mv ވެބްސައިޓް: www.highcourt.gov.mv

7 ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތް 2022/HC-A/130
4.3އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތަށް ޕޭ-ލީވް ނުދިނުމަށް އިސްތިއުނާފުރައްދުވާ ފަރާތުން ނިންމި ނިންމުން ބިނާކުރި
ހަމައެކަނި ސަބަބަކީ ބަޖެޓް ނެތްކަމަށް ބުނެކަމާއި، އެނިންމުމަކީ ޓްރޭނިން ގ ރިކުއަރމަންޓާ ގުޅިގެން
ނިންމާފައި ވާ ނިންމުމެއް ނޫންކަން އެނގެން އޮތްއިރު، އެނިންމުން ބިނާކޮށްފައިވާ ސަބަބުނޫން އެހެން
ސަބަބެއްކަމަށް ވާ ޓްރޭނިންގ ރިކުއަރމަންޓްގައި ކޯސް ހިމެނިފައިވާކަން އެނގެން ނެތްކަމަށް މައްސަލަ
ބެއްލެވި މެންބަރު ނިންމާފައިވަނީ ، ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ "ޖުޑީޝަލް ރިވިއުގެ" އުސޫލާއި ވަޒީފާއާބެހޭ ޤާނޫނުގެ
4 ވަނަ މާއްދާގެ (ރ) އާ ޚިލާފަށްކަމަށް ބުނެ ހުށަހެޅި ނުކުތާ ، އެވެ.
އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ދެއްކި ވާހަކަ
5. އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން އިސްތިއުނާފީ ނުކުތާތައް ހުށަހަޅައި، އެނުކުތާތަކާ ގުޅޭ ގޮތުން މިކޯޓުގެ
ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި ތަފްސީލުކޮށް ވާހަކަ ދައްކާފައިވެއެވެ. އެވާހަކަތައް މަޙްޟަރު ކުރެވި، މި މައްސަލަ
ނިންމުމަށް ފަހު ދޫކުރެވޭ ޝަރީޢަތް ނިމުނު ގޮތުގެ ރިޕޯޓުގައި ހިމެނޭނެތީ، އެފަރާތުން ދެއްކި ވާހަކަތަކުން
ފާހަގަވި ކަންކަން ޚުލާޞާ ގޮތެއްގައި ތިރީގައި ބަޔާންކުރަމެވެ.
5.1އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ކުރި ދަޢުވާއަކީ އެފަރާތުން ޕޭ-ލީވްއަށް އެދުނު އަހަރު ޕޭ -ލީވްއަށް އެދުނު
އެހެން މުވައްޒަފަކަށް ޕޭ-ލީވް ހަމަޖައްސައިދިންއިރު، އެފަރާތަށް ޕޭ-ލީވް ހަމަޖައްސައި ނުދިނުމަކީ ،
ވަޒީފާއާބެހޭ ޤާނޫނުގެ 4 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ ތަފާތު ކުރުމެއްކަމަށް ބުނެ ކުރި ދަޢުވާއެއް
ކަމާއި، އެދަޢުވާގައި ތަފާތުކޮށްފައިވާ ގޮތާއި އެކަމުގެ ތަފްސީލު ބަޔާންކޮށް ހުށަހަޅާފައިވާނެކަމާއި
އިސްތިއުނާފުރައްދުވާ ފަރާތުން ދަ ޢުވާއަށް އިންކާރުކޮށް ޕޭ-ލީވް ހަމަޖައްސައި ދީފައިނުވަނީ ބަޖެޓްގެ
ދަތިކަން ހުރެގެންކަމަށް ބުނެފައިވާކަމާއި ވަޒީފާއާބެހޭ ޤާނޫނުގެ 4 ވަނަ މާއްދާގެ (ރ) ގައި
ތަފާތުކޮށްފައިވާ ކަމުގެ ދަ ޢު ވާއެއް ހުށަހަޅައިފިނަމަ ، ތަފާތު ނުކުރެވޭކަމަށް ނުވަތަ ތަފާތު ގެނައީ
އެކަށީގެންވާ ސަބަބެއްގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށްގެންކަން ސާބިތުކޮށްދިނުމަކީ ވަޒީފާދޭ ފަރާތުގެ ޒިންމާއެއް
ކަމެވެ.
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓް، އާބުރުޒު ހިނގުން ، މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ، ފޯން: 3325029، ފެކްސް: 3316471
އީމެއިލް: info@highcourt.gov.mv ވެބްސައިޓް: www.highcourt.gov.mv

8 ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތް 2022/HC-A/130
5.2ތަފާ ތުކުރުން ގެނެވިފައިވާ ހަމައެކަނި ސަބަބަކީ އިސްތި އުނާފުރައްދުވާ ފަރާތުގެ ބަޖެޓް ހަމަޖެހިފައި
ނުވާކަމަށް ބުނެކަން އެނގެން އޮތްއިރު، ތަފާތުކޮށްފައިވަނީ ކޮން ދާއިރާއަކުން، ކޮން ގޮތަކުންކަން
މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތުން ސާބިތުކޮށްދީފައި ނުވާކަމަށް ވަޒީފާއާބެހޭ ޓްރައިބިއުނަލު ން
ކަނޑައަޅާފައިވަނީ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 16 ވަނަ މާއްދާއާއި ވަޒީފާއާބެހޭ ޤާނޫނުގެ 4 ވަނަ މާއްދާގެ (ރ)
އާ ޚިލާފަށް ކަމެވެ.
5.3 ތަފާތުކޮށްފައިވަނީ ކޮން ދާއިރާއަކުން، ކޮން ގޮތަކުންކަން ބަޔާންކޮ ށް ދަ ޢު ވާ ސާފުނުވާކަމަށް
އިސްތިއުނާފުރައްދުވާ ފަރާތުން ބަޔާންކޮށްފައިނުވާ ހިނދު ، މައްސަލަ ބެއްލެވި މެންބަރުންގެ އަމިއްލަ
އިސް ނެގުމުގައި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2013/HC-A/364 ޤަޟިއްޔާއާ ޙަވާލާދީ
ތަފާތުކޮށްފައިވާ ގޮތާއި އަދި ދާއިރާ ސާފުކޮށްދޭން ޖެހޭކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާ އު ޞޫލުގެ ޤާނޫނީ
ސަބަބަކީ ދަ ޢުވާ ސާފުވެގެން މެނުވީ، ދަޢު ވާއަށް ޖަވާބުދާރީ ނުވެވޭނެކަމަށް ވާއިރު، އެޤާނޫނީ ސަބަބަށް
ރިޢާޔަތްކުރުމެއް ނެތި އަދި ދަޢު ވާ ސާފުނުވާކަމަށް އިސްތިއުނާފުރައްދުވާ ފަރާތުން ބުނެފައިނުވާހިނދު
ވެސް، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2013/HC-A/364 ޤަޟިއްޔާއާއި މި މައްސަލައާ
ތަފާތުވާއިރު އަދި ހައިކޯޓުގެ ޤަޟިއްޔާ މި މައްސަލައަށް ތަތުބީޤު ކުރެވޭނެ ޤާނޫނީ ހަމައެއް ނެތަތީ،
ޓްރައިބިއުނަލްގެ ނިންމުމަކީ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 42 ވަނަ މާއްދާއާ ޚިލާފު ނިންމުމެއް ކަމެވެ.
5.4 އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތަށް ޕޭ-ލީވް ނުދިނުމަށް ނިންމި ނިންމުން ބިނާކުރި ހަމައެކަނި ސަބަބަކީ ބަޖެޓް
ނެތްކަމަށް ބުނެކަން ޕޭ-ލީވް ނުދެވޭނެކަމަށް އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތަށް އަންގާފައިވާ އެންގުމުން
އެނގެން އޮންނަކަމާއި، މި މައްސަލަ ހުށަހަޅާފައިވަނީ އެ ނިންމުން ބިނާކުރި ސަބަބު ރިވިއުކޮށް
ދިނުމަށް އެދި ކަމަށް ވީހިނދު، މިއީ ޖުޑީޝަލް ރިވިއުގެ އުޞޫލުގެ ދަށުން ހުށަހެޅި މައްސަލައެއްކަމާއި
މައްސަލައިގައި ސާބިތުކޮށް ދޭންޖެހޭނީ އެނިންމުން ބިނާކުރި ސަބަބު ޞައްޙަ ކަމަށްކަމުގައި ވީހިނދު ،
އެނިންމުން ބިނާކޮށްފައިނުވާ އައު އިތުރު ސަބަބުތައް ނެގޭނެ ޤާނޫނީ ހަމައެއް ނޯންނާނެކަމާއި، މައްސަލަ
ހުށަހެޅި ފަރާތުން ފުރިހަމަ ކުރުމަށް ގަސްތުކުރި ކޯސް ޓްރެއިނިންގ ރިކުއަރމަންޓްގައި
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓް، އާބުރުޒު ހިނގުން ، މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ، ފޯން: 3325029، ފެކްސް: 3316471
އީމެއިލް: info@highcourt.gov.mv ވެބްސައިޓް: www.highcourt.gov.mv

9 ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތް 2022/HC-A/130
ހިމަނާފައިނުވާކަން އެނގެން ނެތްކަމަށް ކަނޑައަޅާފައިވަނީ ، ޖުޑީޝަލް ރިވިއުއާއި ވަޒީފާއާބެހޭ ޤާނޫނުގެ
4 ވަނަ މާއްދާގެ (ރ) އާ ޚިލާފަށް ކަމެވެ.
އިސްތިއުނާފު ކުރާ ފަރާތުން އެދޭގޮތް :
6. އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން އެދެނީ ، ވަޒީފާއާބެހޭ ޓްރައިބިއުނަލްގެ ނަންބަރު 214/VTR/2020
މައްސަލައިގެ ނިންމުން ބިނާކޮށްފައިވާ ސަބަބު ސައްޙަ ނޫންކަމަށް ކަނޑައަޅައި، ވަޒީފާއާބެހޭ
ޓްރައިބިއުނަލްގެ ނަންބަރު 214/VTR/2020 މައްސަލައިގެ ނިންމުން ބާޠިލްކޮށް، އިސްތިއުނާފުކުރާ
ފަރާތް މަތީ ތަޢު ލީމް ޙާޞިލުކުރުމަށް ދިޔަ މުއްދަތު ގައި ޕޭ-ލީވްގެ ގޮތުގައި ލިބެންވާ 220,320.00ރ
(ދެލައްކަ ވިހިހާސް ތިންސަތޭކަ ވިހި ރުފިޔާ) އެކީ އެއްފަހަރާ އިސްތިއުނާފުރައްދުވާ ފަރާތުން
އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތަށް ދޭންޖެހޭކަމުގައި ކަނޑައަޅައި ދިނުމަށެވެ.
އިސްތިއުނާފުރައްދުވާ ފަރާތު ން ދެއްކި ވާހަކަތައް
7. އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން މި މައްސަލަ އިސްތިއުނާފު ކުރުމަށް ހުށަހެޅި ނުކުތާތަކާ އި އެނުކުތާތަކާ ގުޅޭ
ގޮތުން އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ދެއްކި ވާހަކަތަކުގެ ރައްދުގައި އިސްތިއުނާފުރައްދުވާ ފަރާތުން ދެއްކި
ވާހަކަތަކުން ފާހަގަކުރެވުނު ކަންކަން ޚުލާޞާ ގޮތެއްގައި ތިރީގައި ބަޔާންކުރަމެވެ.
7.1 ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2013/HC-A/364 ޤަޟިއްޔާގައި ކަނޑައަޅުއްވާފައި ވާ ޤާނޫނީ
އުޞޫލު މި މައްސަލައިގައި ޓްރައިބިއުނަލުން ރިޢާޔަތްކޮށްފައި ނުވާކަމާއި ، ވަޒީފާއާބެހޭ ޤާނޫނުގެ 4 ވަނަ
މާއްދާގެ (ހ) ގައި ވަޒީފާއާގުޅޭ ކަންކަމުގައި ތަފާތުކުރުން މަނާކަމަކަށްވާ ސަބަބުތައް
ބަޔާންކޮށްފައިވާއިރު،އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތާމެދު ތަފާތުކޮށްފައިވަނީ ކޮން ސަބަބެއްގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށްކަން
އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތަށް ވަޒީފާއާބެހޭ ޓްރައިބިއުނަލްގައި ބުނެދެވިފައި ނުވާކަ މެވެ.
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓް، އާބުރުޒު ހިނގުން ، މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ، ފޯން: 3325029، ފެކްސް: 3316471
އީމެއިލް: info@highcourt.gov.mv ވެބްސައިޓް: www.highcourt.gov.mv

10 ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތް 2022/HC-A/130
7.2 ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2013/HC-A/364 ޤަޟިއްޔާގައި ، ވަޒީފާއާބެހޭ ޤާނޫނުގެ 4
ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން ތަފާތުކޮށްފައިވާކަމަށް މުވައްޒަފަކު ޝަކުވާއެއް ހުށަހަޅާނަމަ،
ތަފާތުކޮށްފައިވަނީ ވަޒީފާގެ ކޮން ކަމަކާ ގުޅިގެންކަން ބުނެ ދިނުމުގެ އިތުރުން، ތަފާތުކުރުން ބިނާކު ރި
ސަބަބުވެސް ބަޔާންކޮށް ދިނުމަކީ ޝަކުވާ ހުށަހަޅާ މުވައްޒަފު ކުރަންޖެހޭ ކަމެއްކަމާއި، މިކަންކަން
ސާފުވެގެން މެނުވީ ވަޒީފާދޭ ފަރާތަކަށް ، ވަޒީފާއާބެހޭ ޤާނޫނުގެ 4 ވަނަ މާއްދާގެ (ރ) ގެ ދަށުން ދިފާޢު
ނުވެވޭނެކަން އެނގޭކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާއިރު، މި މައްސަލައިގައި އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން، އެ ފަރާތަ ށް
ޕޭލީވް ދިނުމެއްނެތި އެހެން ފަރާތްތަކަށް ޕޭލީވް ދީފައިވާކަމަށް ބަޔާންކުރުން ފިޔަވައި، އިސްތިއުނާފުރައްދުވާ
ފަރާތު ން ތަފާތުކުރުން ބިނާކުރި ސަބަބު އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތަށް ތަފްޞީލުކޮށް ދެވިފައިނުވާ ކަމެ ވެ.
7.3 އެކި ސަބަބުތަކަށްޓަކައި، މުވައްޒަފުންނަށް މުސާރަ ލިބޭ ޗުއްޓީ ދިނުމާއި ނުދިނުމުގެ އިޚްތިޔާރު ވަޒީފާ
ދޭފަރާތުގެ ހައިޞިއްޔަތުން ދިވެހި ސިވިލް ސަރވިސްގެ ޤާނޫނާއި، ގަވާއިދުގެ ތަރަހައިގެ ތެރެއިން
އިސްތިއުނާފުރައްދުވާ ފަރާތަށް ލިބިދީފައިވާ ކަމާއި، އެހެންކަމުން، މުވައްޒަފަށް ޕޭލީވް ދި ނުމަކީ، އެހެން
މުވައްޒަފަކަށް ޕޭލީވް ދިނުމަށް ދިވެހި ސިވިލް ސަރވިސްގެ ޤާނޫނާއި ގަވާއިދުގެ ދަށުން ވަޒީފާދޭ ފަރާތުގެ
މައްޗަށް ލާޒިމްކަމެއް ނޫންކަމެވެ.
7.4 ދިވެހި ސިވިލް ސަރވިސްގެ ގަވާއިދު 2014 ގެ 231 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި، ތަމްރީނު ކުރުމަށް
މުވައްޒަފުން ހޮވުމާއި ތަމްރީނަށް ފަހު ޚިދުމަތް ކުރުންފަދަ އެންމެހައި ކަންކަން ބަލަހައްޓައި އިންތިޒާމު
ކުރާނީ ހިއުމަން ރިސޯސް ޑިވެލޮޕްމަންޓް ކޮމިޓީގެ ލަފާގެ މަތިން އެ އިދާރާއަކުން ކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާ
ކަމާއި، އެގަވާއިދުގެ 233 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އަދި (ށ) ގައި މުވައްޒަފުން ތަމްރީންތަކަށް ފޮނުވުމުގައި
މުވައްޒަފުން ތަމްރީނު ކުރުމަށް ބޭނުންވާ ޕްލޭނެއް އެކުލަވާލާފައި އޮންނަންވާނެ ކަމާއި، އެ ގަވާއިދުގެ 237
ވަނަ މާއްދާގައި އެ ޕްލޭނަށް ދާނެ ޚަރަދު ކުރިއަށް އޮތް މާލީ އަހަރުގެ ބަޖެޓްގައި ހިމަނަންވާނެ ކަމަށް
ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަމާއި، ކިޔެވުމަށްޓަކައި މުސާރައާއި އެލަވަންސް ލިބޭ ގޮތަށް މުވައްޒަފުން
ތަމްރީންކުރާއިރު، އެތަމްރީނަކީ މުވައްޒަފުން ތަމްރީންކުރުމަށް އެކަށައަޅާ ތަމްރީން ޕްލޭނުގައި ހިމެނިފައިވާ
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓް، އާބުރުޒު ހިނގުން ، މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ، ފޯން: 3325029، ފެކްސް: 3316471
އީމެއިލް: info@highcourt.gov.mv ވެބްސައިޓް: www.highcourt.gov.mv

11 ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތް 2022/HC-A/130
ތަމްރީނަކަށް ވާންވާނެކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާއިރު އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ކިޔެވުމަށްޓަކައި މުސާރައާއި
އެލަވަންސް ލިބޭ ގޮތަށް ވީއްލައިދިނުމަށް އެދުނުއިރު، އެފަރާތުން ފުރިހަމަ ކުރުމަށް ނިންމާފައިވާ ކޯހަކީ
އިދާރާގެ ޓްރެއިނިންގ ރިކުއަރމަންޓްގައި ހިމެނިފައި ވާ ކޯހެއް ނޫންކަމާއި ވަޒީފާއާބެހޭ ޓްރައިބިއުނަލްގައި
މައްސަލަކުރިއަށް ދިޔައިރު ކޮމިޝަނުން މިކަންކަން ފާހަގަކޮށްފައިވާނެކަން ބަޔާންތަކުން އެނގެން އޮތްއިރު
އެކަންކަމަށް ވަޒީފާއާބެހޭ ޓްރައިބިއުނަލުން ރިޢާޔަތްކޮށްފައިވުމަކީ، ޖުޑީޝަލް ރިވިއުގެ ހަމަތަކާއި
ޚިލާފުވިކަމަށް ނުބެލެވޭނޭކަމެ ވެ.
އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތުން އެދޭގޮތް :
8. ވަޒީފާއާބެހޭ ޓްރައިބިއުނަލްގެ ނަންބަރު 214/VTR/2020 މައްސަލައިގައި އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތަށް
މުސާރަ ލިބޭ ޗުއްޓީ ހަމަޖައްސައި ދީފައިނުވަނީ، ޤާނޫނު ނަންބަރު 2/2008 (ވަޒީފާއާބެހޭ ޤާނޫނު) ގެ 4
ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ފަދައިން ތަފާ ތުކޮށްފައިވާކަމަށް ބުރަވެވެން ނެތްކަމަށް
ކަނޑައަޅާފައިވަނީ ، ޝަރުޢީ އަދި ޤާނޫނީ އުޞޫލުތަކާ އެއްގޮތަށްކަމަށް ކަނޑައަޅައި، އެނިންމުން ބާޠިލް
ކުރަންޖެހޭ ޝަރުޢީ އަދި ޤާނޫނީ ހަމައެއް ނެތްކަމަށް ކަނޑައަޅައި ދިނުމަށެވެ.
ފާހަގަ ކުރެވުނު ކަންކަން
9. ވަޒީފާއާބެހޭ ޓްރައިބިއުނަލްގެ ނަންބަރު 214/VTR/2020 މައްސަލަ އިސްތިއު ނާފުކުރުމަށް ހުށަހެޅި
ނުކުތާތަކަށާއި އެނުކުތާތަކާގުޅޭ ގޮތުން އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުންނާއި އިސްތިއުނާފުރައްދުވާ ފަރާތުން
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި ދައްކާފައިވާ ވާހަކަތަކަށާއި ވަޒީފާއާބެހޭ ޓްރައިބިއުނަލުން
މި މައްސަލަ ނިންމި ގޮތުގެ ރިޕޯޓުގެ މައްޗަށް ޝަރުޢީ އަދި ޤާނޫނީ ނަޒަރަކުން ވިސްނައި ބެލިއިރު،
އަންނަނިވި ކަން ތައްތައް ފާހަގަ ކުރެވި ފައިވެއެވެ.
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓް، އާބުރުޒު ހިނގުން ، މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ، ފޯން: 3325029، ފެކްސް: 3316471
އީމެއިލް: info@highcourt.gov.mv ވެބްސައިޓް: www.highcourt.gov.mv

12 ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތް 2022/HC-A/130
މުވައްޒަފުންގެ މެދުގައި ތަފާތު ނު ކުރުން
10. މި މައްސަލައިގައި އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތާމެދު އެފަރާތުން ވަޒީފާއަދާކުރަމުންދާ، ނޭޝަނަލް ސެންޓަރ ފޯ
އިންފޮމޭޝަން ޓެކްނޮލޮޖީ (އެން.ސީ.އައި.ޓީ.) އިން ތަފާތުކޮށް ފައިވާކަމަށް ބުނެފައިވަނީ، އެފަރާތުން މަތީ
ތަޢުލީމުގެ ހާސިލްކުރުމަށްޓަކައި ރާއްޖެއިން ބޭރަށް ދިއުމަށް ޕޭ-ލީވް ހަމަޖައްސައިދިނުމަށް އެދިފައިވަނިކޮށް ،
އެފަރާތަށް ޕޭ-ލީވް ހަމަޖައްސައިނުދީ، އެހެން ފަރާތަކަށް ޕޭ-ލީވް ހަމަޖައްސައި ދީފައިވުމާއި، އަދި ޕޭ- ލީވް
ހަމަޖައްސައިނުދިން ސަބަބެއްކަމަށް އިސްތިއުނާފުރައްދުވާ ފަރާތުގެ ބަޖެޓު ހަމަޖެހިފައިނުވާތީކަމަށް
ބުނެފައިވީނަމަވެސް، އެއަހަރުގެ ތެރޭގައި އެހެން މުވައްޒަފުންނަށް ޕޭ-ލީވް ހަމަޖައްސައިދީފައިވުމުން
އެފަރާތަށް ޕޭ- ލީވް ހަމަޖައްސައިދީފައިނުވަނީ ބަޖެޓް ނެތިގެން ނޫންކަމަށް ބެލެވޭތީކަން އެނގެއެވެ.
11. މި މައްސަލައިގައި ކަން ހިނގާފައިވާ ގޮތަށް ބަލާއިރު، އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން އެންމެ ފުރަތަމަ ޕޭލީވް
ހަމަޖައްސައިދިނުމަށް އެދިފައިވަނީ، ޔުނިވަރސިޓީ އޮފް ބޮޓްސްވާނާއިން 2015 ވަނަ އަހަރުގެ އޮގަސްޓް
މަހުގައި ފަށަން ހަމަޖެހިފައިވާ "މާސްޓަރ އިން ޕްރޮޖެކްޓް މެނޭޖްމަންޓް" ކޯހަށް ކުރިމަތިލާފައިވާތީ
އެކޯހުގައި ކިޔަވަމުންދާ މުއްދަތު ގައި މުސާރަ ލިބޭ ޗުއްޓީ ހަމަޖައްސައި ދިނުމަ ށެވެ. އެފަރާތުން އެދިފައިވާ
ފަދައިން މުސާރަ ލިބޭ ޗުއްޓީ ހަމަޖައްސައިދިނުމަށް މެނޭޖްމަންޓުން ނިންމާފައިވާކަން އެއިދާރާގެ
މުވައްޒަފުންގެ މެދުގައި ބަދަލުކޮށްފައިވާ އީ- މެއިލުން އެނގެން އޮތް ނަމަވެސް، އެޔުނިވަރސިޓީ ން
އެކްސެޕްޓެންސް ލެޓަރ ލިބިފައިނުވާތީ، އެކޯހުގައި ކިޔަވަން ނުދާނެކަން އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން
އިސްތިއުނާފުރައްދުވާ ފަރާތަށް އަންގާފައިވެއެވެ. އަދި އޭގެ ފަހުން 2017 ވަނަ އަހަރުގެ ޖަނަވަރީ މަހު
ޔުނިވަރސިޓީ އޮފް ޖޮހަނެސްބާގްއިން ފެށުމަށް ހަމަޖެހިފައިވާ "ޕޯސްޓް ގްރެޖުއޭޓް ޑިޕްލޮމާ އިން
އިންފޮމޭޝަން ސިސްޓަމްސް އޮޑިޓިންގ" ކޯސް ހެދުމަށް އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތް ހޮވިފައިވާތީ، އެކޯހުގެ
މުއްދަތަށް މުސާރަ ލިބޭ ޗުއްޓީ ހަމަޖައްސައިދިނުމަށް އެދި 13 ނޮވެންބަރު 2016 ގައި އިސްތިއުނާފުކުރާ
ފަރާތުން އިސްތިއުނާފުރައްދުވާ ފަރާތަށް ހުށަހަޅާފައިވެއެވެ. އެސިޓީގައި އެދިފައިވާ ޕޭލީވް ހަމަޖައްސައި
ދިނުމާމެދު ގޮތެއް ނިންމުމުގެ ކުރިން އެކޯހުގެ ކިޔެވު މަށް އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތު ން 2017 ވަނަ އަހަރު
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓް، އާބުރުޒު ހިނގުން ، މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ، ފޯން: 3325029، ފެކްސް: 3316471
އީމެއިލް: info@highcourt.gov.mv ވެބްސައިޓް: www.highcourt.gov.mv

13 ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތް 2022/HC-A/130
ރާއްޖެއިން ބޭރަށް ގޮސްފައިވެއެވެ. އެފަރާތުން އެކޯހުގައި ކިޔެވުމަށް ރާއްޖެއިން ބޭރަށް ދިޔައީ ނޯޕޭލީވެއް
ނަގައިގެން ނެވެ. އަދި އެނޯޕޭލީވްގެ މުއްދަތު ގައި ކޯހުގެ ކިޔެވުން ނުނިމޭތީ އެމުއްދަތު އިތުރުކޮށް ދިނުމަށް
އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން އެދުމުން ނޯޕޭލީވް ގެ މުއްދަތު އިތުރުކޮށް ދީފައިވެއެވެ.
12. އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ކިޔެވުމަށް ރާއްޖެއިން ބޭރަށް ދިއުމަށްފަހު، ޕޭލީވް ހަމަޖައްސައިދިނުމަށް އެދި
16 އޭޕްރީލް 2018 ގައި ހުށަހެޅި ހުށަހެޅުމާ ގުޅޭ ގޮތުން އެން.ސީ.އައި.ޓީން ނިންމާފައިވަނީ މުސާރަ ލިބޭ
ޗުއްޓީއެއް ހަމަޖައްސައި ދެވެންނެތް ކަމަށެވެ. އެ ނިންމުން ނިންމި ސަބަބަކީ ، 2018 ވަނަ އަހަރަށް
4
ކަނޑައެޅިފައިވާ ބަޖެޓު ން އެކަމަށް ތަންނުދޭ ތީކަން އެނގެއެވެ.
13. ޕޭލީވް ހަމަޖައްސައިދިނުމުގައި އިސްތިއުނާފުރައްދުވާ ފަރާތުން އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތާމެދު
ތަފާތުކޮށްފައިވާކަމަށް ބުނެ އެކަން ބަލައިދިނުމަށް އެދި ހުށަހެޅި ޝަކުވާއާ ގުޅިގެން ، އެކަން ހިނގާދިޔަ
ގޮތް ބެލުމަށްފަހު، ނޭޝަނަލް ސެންޓަރ ފޯ އިންފޮމޭޝަން ޓެކްނޮލޮޖީން ތައްޔާރުކޮށްފައިވާ ކަންހިނގާ ދިޔަ
ގޮތުގެ ރިޕޯޓަށް ބަލާއިރު، އެއިދާރާގެ ޓްރެއިނިންގ ރިކުއަމަންޓް މުރާޖަޢާކޮށް، އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތް
ފުރިހަމަކޮށްފައިވާ ކޯސް ޓްރެއިނިންގ ރިކުއަމަންޓްގައި ހިމެނިފައިނުވާކަމާއި 2016 ވަނަ އަހަރުން ފެށިގެން
އިދާރާތަކަށް ބަޖެޓްގެ ދަތިކަން ދިމާވެފައިވާތީ، އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތަށް މުސާރަ ލިބޭ ޗުއްޓީ
ހަމަޖެހިފައިނުވާކަމާއި 2016 ވަނަ އަހަރުން ފެށިގެން ނޭޝަނަލް ސެންޓަރ ފޯ އިންފޮމޭޝަން ޓެކްނޮލޮޖީން
މަތީ ތަޢުލީމް ހާސިލްކުރުމަށް މުސާރަ ލިބޭ ޗުއްޓީ ހަމަޖައްސައިދީފައިވަނީ 2019 ވަނަ އަހަރު އެންމެ
މުވައްޒަފަކަށް ކަމާއި، އެ މުވައްޒަފު ކިޔެވުމަށް ހަމަޖެހުނު ކޯހަކީ އެއިދާރާގެ ޓްރެއިނިންގ ރިކުއަރމަންޓުގައި
ހިމެނޭ ކޯހެއްކަމާއި އަދި އެކޯހުގައި ކިޔަވަން އެފަރާތުން ގޮސްފައިވަނީ ބަޖެޓް ހަމަޖެހި ގެންކަ މަށް
ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ.
14. ދިވެހި ސިވިލް ސަރވިސްގެ ގަވާއިދު 2014 ގެ 237 ވަނަ މާއްދާގައި،ކިޔެވުމަށްޓަކައި މުސާރަ/މުސާރައާ
އެއްވަރުގެ އެލަވަންސެއް (ޕޭ-ލީވް) ލިބޭ ގޮތަށް މުވައްޒަފުން ވީއްލިދާނެކަމާއި، މިގޮތުން ކިޔެވުމަށް ޕޭ-ލީވް
4ނޭޝަނަލް ސެންޓަރ ފޯ އިންފޮމޭޝަން ޓެކްނޮލޮޖީގެ ނަންބަރު /2018/34INDIV/H164-(30އެޕްރީލ (2018 ސިޓީ
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓް، އާބުރުޒު ހިނގުން ، މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ، ފޯން: 3325029، ފެކްސް: 3316471
އީމެއިލް: info@highcourt.gov.mv ވެބްސައިޓް: www.highcourt.gov.mv

14 ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތް 2022/HC-A/130
ހަމަޖައްސައިދެވިދާނެ ދެ ގޮތެއްވާކަމާއި، އެއީ (1) މުވައްޒަފު ފުރިހަމަކުރަން ބޭނުންވާ ތަމްރީނަކީ
އެއިދާރާއެއްގެ ޓްރެއިނިންގ ރިކުއަރމެންޓުގައި ހިމެނޭ ތަމްރީނަކަށް ވުމާއެކު، އެތަމްރީނުގެ މުއްދަތު 1
(އެކެއް) އަހަރު ދުވަސް، ނުވަތަ އެއަށްވުރެ ކުރުވުން ؛ އަދި)2(އެމުވައްޒަފު އަދާކުރާ މަޤާމާގުޅޭ ނުވަތަ
އެއިދާރާގެ މުވައްޒަފުން ތަމްރީނުކުރުމަށް ކަނޑައަޅާފައިވާ ޕްލޭނުގައި ހިމެނޭ ތަމްރީނަކަށް ވުމެ ވެ. ކޮންމެ
އިދާރާއަކަށް މުވައްޒަފުން ތަމްރީނުކުރުމަށް ބޭނުންވާ ޕްލޭން (ޓްރެއިނިންގ ރިކުއަމަންޓް) އެއް އެކުލަވާލާފައި
އޮންނަންވާނެކަމާއި، އެޕްލޭންގައިވާ ގޮތުގެމަތިން މުވައްޒަފުން ތަމްރީނުކުރުމަށްދާނެ ޚަރަދު ކުރިއަށް އޮތް
މާލީ އައު އަހަރުގެ ބަޖެޓްގައި ހިމަނަންވާނެކަމަށް ދިވެހި ސިވިލް ސަރވިސްގެ ގަވާއިދު 2014 ގެ 233
ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އަދި (ށ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ. އިސްވެ ބަޔާންވެ ދިޔަ ސިވިލް ސަރވިސްގެ
ގަވާއިދުގެ މާއްދާތަކަށް ބަލާއިރު، ޕޭ-ލީވެއްގެ ދަށުން މުވައްޒަފުން ތަމްރީނަށް ފޮނުވޭނީ އެތަމްރީނަކީ
އެއިދާރާގެ ޓްރެއިނިންގ ރިކުއަރމަންޓުގައި ހިމެނޭ ތަމްރީނަކަށްވުން ނުވަތަ އެފަރާތުން އަދާކުރާ މަޤާމާގުޅޭ
ތަމްރީނަކަށްވުމާއި އެ ތަމްރީނުގެ މުއްދަތު 1 އަހަރު ދުވަހަށް ވުރެ ދިގު ނުވުމާއެކު އެތަމްރީނުގެ ޚަރަދު
ބަޖެޓްގައި ހިމެނިފައިވާ ނަމައެވެ. އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ކިޔެވުމަށް ދިޔަ ޕޯސްޓް ގްރެޖުއޭޓް ޑިޕްލޮމާ
ކޯހަކީ ވަޒީފާދިން ފަރާތުގެ ޓްރެއިނިންގ ރިކުއަރމަންޓުގައި ހިމެނޭ ކޯހެއް ނޫނެވެ. އަދި އެކޯހުގައި ކިޔަވަން
ދިޔަ އަހަރުގެ ބަޖެޓްގައި އެ ކޯހުގައި ކިޔެވުމަށް ޕޭލީވް ހަމަޖައްސައިދިނުމަށް ބަޖެޓްކުރެވިފައިނުވެއެވެ. އޭގެ
އިތުރުން އެކޯހަކީ އެއް އަހަރަށް ވުރެ ދިގު މުއްދަތެއްގެ ކޯހަކަށްވުމުން ޕޭ-ލީވް ހަމަޖައްސައިދިނުމަށް ސިވިލް
ސަރވިސް ގަވާއިދުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ޝަރުޠުތައް ފުރިހަމަ ނުވާކަން ފާހަގަކުރެވެ އެވެ.
15. އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތަށް ޕޭލީވް ހަމަޖައްސައިނުދީ އެހެން މުވައްޒަފުންނަށް ޕޭލީވް ހަމަޖައްސައިދީފައިވާ
ކަމަށް އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ބުނެފައިވީ ނަމަވެސް، އެފަރާތުން މަތީތަޢު ލީމު ޙާސިލްކުރުމަށް ރާއްޖެއިން
ބޭރަށް ދިޔަ އަހަރު އެ އިދާރާގެ އެއްވެސް މުވައްޒަފަކު ޕޭލީވެއްގެ ދަށުން މަތީ ތަ ޢުލީ މު ހާސިލްކުރުމަށް
ރާއްޖެއިން ބޭރަށް ފޮނުވާފައި ނުވާކަމާއި، 2016 ވަނަ އަހަރުގެ ފަހުން އެއިދާރާއިން ކިޔެވުމަށް ޕޭލީވެއް
ހަމަޖައްސައިދީފައިވަނީ 2019 ވަނަ އަހަރު އެންމެ މުވައްޒަފަކަށްކަމާއި، އެމުވައްޒަފު ކިޔެވުމަށް ދިޔަ
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓް، އާބުރުޒު ހިނގުން ، މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ، ފޯން: 3325029، ފެކްސް: 3316471
އީމެއިލް: info@highcourt.gov.mv ވެބްސައިޓް: www.highcourt.gov.mv

15 ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތް 2022/HC-A/130
ކޯހަކީ އެއިދާރާގެ ބަޖެޓް ގައި ހަމަޖެހި ފައިވާ އަދި އެއިދާރާގެ ޓްރެއިނިންގ ރިކުއަރމަންޓުގައި ހިމެނޭ 1
(އެކެއް) އަހަރު ދުވަހަށްވުރެ ކުރު މުއްދަތެއްގެ ކޯހެއްކަން އެނގެއެވެ.
16. ވަޒީފާއާގުޅޭ ކަންކަމުގައި ތަފާތުކުރުން މަނާކޮށް ، ޤާނޫނު ނަންބަރު 2 /2008 (ވަޒީފާއާބެހޭ ޤާނޫނު) ގެ
4 ވަނަ މާއްދާގައި އަންނަނިވި ފަދައިން ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ.
ތަފާތު ނުކުރުން 4 (ހ) ވަޒީފާ ދިނުމުގަޔާއި، އުޖޫރަ ކަނޑައެޅުމުގަޔާއި، އުޖޫރަ އިތުރު ކުރުމުގަޔާއި، ތަމްރީނު
ދިނުމުގަޔާއި، ވަޒީފާގެ ޝަރްޠުތަކާއި ވަޒީފާ އަދާކުރާނެގޮތް ކަނޑައެޅުމުގަޔާއި،
ވަޒީފާއިން ވަކި ކުރުމުގަޔާއި، ވަޒީފާ އަދާކުރުމުގައި ދިމާވާ އެހެނިހެން ކަންކަމުގައި،
މީހުންގެ ނަސްލަށް، ކުލަޔަށް، އިޖްތިމާޢީ ނިސްބަތަށް، ދީނަށް، ސިޔާސީގޮތުން ގެންގުޅޭ
ޚިޔާލުތަކަށް، ނުވަތަ ނިސްބަތްވާ ސިޔާސީ ޕާޓީއަށް، ޖިންސަށް، ކައިވެނީގެ ނިސްބަތަށް،
އާއިލާގައި އަދާކުރާ ޒިންމާތަކަށް، މި ޤާނޫނާއި ޚިލާފުނުވާ ގޮތުން އުމުރަށް، ނުވަތަ ހުރި
ނުކުޅެދުންތެރިކަމަށް ބަލައި، މަސައްކަތްކުރާ ހަމަހަމަ މީހުންގެ މެދުގައި އެއްވެސް
ގޮތަކުން ތަފާތުކުރުމަކީ މަނާކަމެކެވެ.
(ށ) މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ސަބަބަކާ ހުރެ ނިކަމެތިވެފައިވާ ފަރާތްތަކާއި،
އިޖްތިމާޢީގޮތުން ނިކަމެތިކަން ފޯރާފައިވާ ފަރާތްތަކުގެ ޙާލަތަށް ލުއިފަސޭހަކަމެއް
ހޯދައިދިނުމުގެ މަޤްޞަދުގައި،ވަކިއުސޫލެއް ހަމަޖައްސައިދިނުން، ނުވަތަ ވަކި
ޕްރޮގްރާމެއް ނުވަތަ ވަކި ޙަރަކާތެއް ހިންގުމަކީ ހަމަހަމަ މުވައްޒަފުންގެ މެދުގައި
ތަފާތުކުރުން ކަމުގައެއް ނުބެލެވޭނެއެވެ.
(ނ) ވަޒީފާއެއް އަދާކުރުމަށް ބޭނުންވާ ތަޢްލީމީ ފެންވަރާއި، ހުނަރާއި، ތަޖުރިބާއާ އަދި
މިނޫންވެސް މަސައްކަތާ ސީދާ ގުޅުންހުރި ކަންތައްތަކުގެ މައްޗަށް ބެލުން މި މާއްދާގެ
(ހ) އިން ހުރަހެއްނާޅައެވެ.
(ރ) ވަޒީފާދޭ ފަރާތުން މި މާއްދާގެ (ހ) އާ ޚިލާފުވެއްޖެ ކަމުގެ ޝަކުވާއެއް ހުށަހެޅިއްޖެނަމަ،
ތަފާތެއް ނުކުރެވޭ ކަމަށް ނުވަތަ ތަފާތު ގެނައީ، މި މާއްދާގެ (ހ) އާ ޚިލާފުނުވާ ގޮތުގެ
މަތިން އެކަށީގެންވާ ސަބަބެއްގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށްކަން ސާބިތުކޮށްދިނުމަކީ، ވަޒީފާދޭ
ފަރާތުގެ ޒިންމާއެކެވެ.
(ބ) ވަޒީފާދޭ ފަރާތުން، ވަޒީފާއަށް މީހުން ހޮވުމުގައި ދިވެހިންނަށް އިސްކަން ދިނުމަކީ، މި
މާއްދާގައި ބުނެފައިވާ ތަފާތުކުރުން ކަމުގައެއް ނުބެލެވޭނެއެވެ.
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓް، އާބުރުޒު ހިނގުން ، މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ، ފޯން: 3325029، ފެކްސް: 3316471
އީމެއިލް: info@highcourt.gov.mv ވެބްސައިޓް: www.highcourt.gov.mv

16 ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތް 2022/HC-A/130
17. މި މާއްދާގެ (ހ) ގެ ޢިބާރާތަށް ބަލާއިރު، ވަޒީފާއާގުޅޭ ކަންކަމުގައާއި ވަޒީފާގެ މާހައުލުގައި ތަފާތުކުރުން
މަނާކޮށްފައިވަނީ އެމާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ޙާލަތްތަކާއި ސަބަބުތަކުގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށް ތަފާތުކޮށްފައިވާ
ނަމައެވެ. އަދި އެތަފާތުކުރުމަކީ އެކަށީގެންވާ ސަބަބެއް ނެތި އެއްހަމައިގައި ތިބި މީހުންގެ މެދުގައި ކޮށްފައިވާ
ތަފާތުކުރުމަކަށް ވާންވާނެކަމާއި، ހަމަހަމަނޫން މީހުންގެ މެދުގައި ނުވަތަ އެކަށީގެންވާ ސަބަބެއްގެ މައްޗަށް
ބިނާކޮށް ތަފާތުކުރުމަކީ، މިމާއްދާގެ (ށ) އާއި (ނ) އަދި (ބ) އިން އިސްތިސްނާ ލިބިގެންވާ ޙާލަތްތަކެއްކަން
އެނގެއެވެ.
18. މުވައްޒަފުންނަށް ޕޭ-ލީވް ހަމަޖައްސައިދިނުމަކީ، ވަޒީފާދޭ ފަރާތުގެ މައްޗަށް ލާޒިމްކަމެއް ނޫނެވެ. އެއީ
ކަނޑައެޅިފައިވާ އުޞޫލުތަކާ އެއްގޮތްވާ ގޮތުގެމަތިން ވަޒީފާދޭ ފަރާތު ގެ އިޚްތިޔާރު ލިބިގެންވާ ކަމެކެވެ.
މިމައްސަލައިގައި އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން އެދިފައިވާ ގޮތުގެމަތިން ޕޭ-ލީވް ހަމަޖައްސައިނުދީ، އެހެން
މުވައްޒަފަކަށް ޕޭލީވް ހަމަޖައްސައި ދިނުމުގައި، އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތާއި އެމުވައްޒަފާ ދެ މީހުންނަކީ
ޕޭލީވް ހަމަޖައްސައިދިނުމަށް އެދުނު ވަގުތުގެ ގޮތުންނާއި ކިޔަވަންދިޔަ ކޯހުގެ/ތަމްރީނުގެ ގޮތުން ހަމަހަމަ
ޙާލަތެއްގައި ތިބި ދެ މީހުން ނޫންކަ ން އިސްވެ ބަޔާންވެދިޔަ ކަންކަމަށް ބެލުމުން އެނގެއެވެ.
19. އެހެންކަމުން،މިމައްސަލައިގައި އެން.ސީ.އައި.ޓީން ޕޭލީވް ހަމަޖައްސައިދިނުމުގައި އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތާއި
އެހެން މުވައްޒަފުންނާމެދު، ވަޒީފާއާބެހޭ ޤާނޫނުގެ 4 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާ ޚިލާފަށް ތަފާތުކޮށްފައިވާ
ކަމަށް އަހުރެންނަކަށް ނުފެނެއެވެ.
ތަފާތުކު ރު ން ސާބިތުކުރު މާއި، ސާބިތުކުރުމުގެ ބުރަ އުފުލުން
20. ޢާންމު އުސޫލުން މަދަނީ ހުޞޫމާތުތަކުގައި ސާބިތުކޮށްދިނުމުގެ ބުރަ އުފުލަންޖެހޭނީ އެމައްސަލަ ހުށަހެޅި
5
ފަރާތުންނެވެ. ދަޢުވާ ސާބިތުކުރުމުގެ ބުރަ ދެ ބަޔަކަށް ބެހިގެންވާކަމާއި އެގޮތުން ފުރަތަމަ ބަޔަކީ ދަފްޢު
އުފުލާފަރާތުން އެކަން ސާބިތުކޮށްދިނުމަށް ހެކި ހުށަހެޅުންކަމާއި އަދި ދެވަނަ ބަޔަކީ ދެފަރާތުން ހުށަހަޅާފައިވާ
5ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު /02A-SC2010/ޤަޟިއްޔާ
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓް، އާބުރުޒު ހިނގުން ، މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ، ފޯން: 3325029، ފެކްސް: 3316471
އީމެއިލް: info@highcourt.gov.mv ވެބްސައިޓް: www.highcourt.gov.mv

17 ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތް 2022/HC-A/130
ހެއްކަކީ އެހެކިތައް ވަޒަންކުރާއިރު، ހުށަހަޅާފައިވާ ދަފްޢު ސާބިތުކުރުމަށް އެކަށީގެންވާ މިންވަރެއްގެ
6
ހެއްކަށްވުންކަމާއި، މަދަނީ މައްސަލައެއް ސާބިތުކުރެވޭނެ މިންގަނޑަކީ ބޮޑަށް ބުރަވެވޭ މިންގަނޑު
7
balance of probablity))ކަން އެނގެއެވެ.
21. ވަޒީފާއާގުޅޭ ގޮތުން ތަފާތުކޮށްފައިވާކަމަށް ހުށަހަޅާ ޝަކުވާއެއް ބެލުމުގައި 3 (ތިނެއް) ޝަރުޠެއް
ފުރިހަމަވޭތޯ ބަލަންވާނެއެވެ. އެއީ-:
21.1. ތަފާތުކުރުން މަނާކޮށްފައިވާ ޙާލަތްތަކުގެ ތެރެއިން ޙާލަތެއް އޮތްތޯ؛
21.2. ތަފާތުކުރުން ގެންގުޅެފައިވަނީ ކޮން ކަމަކަށް ނުވަތަ ކޮން ސަބަބެއްގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށްގެންތޯ ؛
21.3. ތަފާތުކުރުމުގެ ސަބަބުން ޝަކުވާކުރި ފަރާތުގެ ޙައްޤަކަށް ނުވަތަ މަޞްލަޙަތަށް އުނިކަމެއް ނުވަތަ
ގެއްލުމެއް ލިބިފައިވޭތޯ، މިއެވެ.
22. ވަޒީފާދޭފަރާތުން ތަފާތު ގެންގުޅެފައިވާކަމަށް ކަނޑައަޅޭނީ، (1) ތަފާތުކުރުމުގެ ޙާލަތު؛ އަދި (2)
އެތަފާތުކުރުން ބިނާކުރި ސަބަބު ސާބިތުވާނަމައެވެ. ވަޒީފާއާބެހޭ ޤާނޫނުގެ 4 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އަށް
ބަލާއިރު، އެއަކުރުގެ "ވަޒީފާ ދިނުމުގަޔާއި"، އިން ފެށިގެން "ވަޒީފާ އަދާކުރުމުގައި ދިމާވާ އެހެނިހެން
ކަންކަމުގައި"، އާ ހަމައަށް ބަޔާންކޮށްފައި ވަނީ ތަފާތުކުރުން މަނާކުރާ ޙާލަތްތަކެވެ. އަދި އެއަކުރުގެ "މީހާގެ
ނަސްލަށް" މިޢިބާރާތުން ފެށިގެން "ހުރި ނުކުޅެދުންތެރިކަމަށް ބަލައި"، އާ ހަމައަށް ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ
ތަފާތުކުރުން ބިނާކުރި ސަބަބުތައް ނުވަތަ ސިފަތަކެވެ. ވަޒީފާއާ ގުޅިގެން ތަފާތުކުރުން ގެންގުޅެފައިވާކަމަށް
ބުނެ ހުށަހަޅާ ޝަކުވާއެއް ސާބިތުވާކަމަށް ކަނޑައެޅޭނީ، ތަފާތުކުރެވޭ ޙާލަތުގެ ޝަރުޠާއި ސަބަބުގެ ޝަރުޠު
ފުރިހަމަ ވެގެންނެވެ. މިޝަރުޠުތައް ފުރިހަމަ ނުވާނަމަ، ތަފާތުކުރުން ސާބިތުވާކަމަށް ކަނޑައެއް ނޭޅޭނެއެވެ.
6ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު /28A-SC2013/ޤަޟިއްޔާ
7ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު /53A-SC2013/ޤަޟިއްޔާ
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓް، އާބުރުޒު ހިނގުން ، މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ، ފޯން: 3325029، ފެކްސް: 3316471
އީމެއިލް: info@highcourt.gov.mv ވެބްސައިޓް: www.highcourt.gov.mv

18 ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތް 2022/HC-A/130
23. ވަޒީފާއާބެހޭ ޓްރައިބިއުނަލުން މި މައްސަލަ ނިންމުމުގައި، އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތާއި ޕޭލީވް އަށް ގޮސްފައިވާ
އެހެން މުވައްޒަފުންނާމެދު ތަފާތުކޮށްފައިވަނީ ކޮން ދާއިރާއަކުން، ކޮން ގޮތަކަށްކަން ސާބިތުކޮށްދީފައިނުވާ
ކަމަށް ނިންމާފައިވާއިރު، ވަޒީފާއާގުޅޭ ކަންކަމުގައި ތަފާތުކުރުން ގެންގުޅެފައިވާކަމަށް ބުނެ ޝަކުވާއެއް
ހުށަހެޅިއްޖެނަމަ ތަފާތުކުރުން ނުގެންގުޅޭކަން ނުވަތަ ތަފާތުކޮށްފައިވަނީ އެމާއްދާއާ ޚިލާފުނުވާ ގޮތަށް
އެކަށީގެންވާ ސަބަބެއްގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށްކަން ސާބިތުކޮށްދިނުމުގެ ޒިންމާ އުފުލަން ޖެހޭނީ ވަޒީފާދޭ
ފަރާތުންކަން ވަޒީފާއާބެހޭ ޤާނޫނުގެ 4 ވަނަ މާއްދާގެ (ރ) އިން އެނގޭތީ ވަޒީފާއާބެހޭ ޓްރައިބިއުނަލުގެ
ނިންމުން އެމާއްދާއާ ޚިލާފުވާކަމަށް އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ބުނެފައިވެއެވެ. އަދި މުވައްޒަފަކާމެދު
ތަފާތުކުރުން ގެންގުޅެފައިވަނީ ކޮން ސަބަބަކާ ގުޅިގެން ނުވަތަ ކޮން ކަމަކާ ގުޅިގެންކަން ބުނެދިނުމަކީ
ޝަކުވާކުރާ ފަރާތުގެ ޒިންމާއެއް ނޫންކަމަށާއި އެއީ ވަޒީފާދޭފަރާތުގެ ޒިންމާއެއްކަމަށް އިސްތިއުނާފުކުރާ
ފަރާތުން ބުނެފައިވެއެވެ. ނަމަވެސް، އެކަމަށް އިންކާރުކޮށް، ވަޒީފާދޭފަރާތުން ތަފާތުކޮށްފައިވަނީ ކޮން
ސަބަބެއް އޮވެގެން ނުވަތަ ކޮން ކަމަކާ ގުޅުވައިގެންކަން ޝަކުވާ ހުށަހަޅާ ފަރާތުން ބަޔާންކޮށް
ދޭންޖެހޭނެކަމަށާއި، ތަފާތުކޮށްފައިވާކަމަށް ހަމައެކަނި ބުނެލުމަކުން ނުފުދޭނެކަމަށް އިސްތިއުނާފުރައްދުވާ
ފަރާތުން ބުނެފައިވެއެވެ. މި މައްސަލައިގެ ޚަޞްމުން ގެ ދެމެދުގައި ޚިލާފު އުފެދިފައިވަނީ ތަފާތުކުރުން
ގެންގުޅެފައިވާ ގޮތާ ގުޅޭގޮތުންނެއްނޫނެ ވެ. އެއާޚިލާފަށް ތަފާތުކޮ ށްފައިވާކަން ސާބިތުކުރުމުގެ ބުރަ
އުފުލަންޖެހޭނެ ފަރާތަކާ މެދުކަން އެނގެއެވެ.
24. ވަޒީފާގެ މާހައުލުގައި ތަފާތުކޮށްފައިވާކަމަށް ހުށަހަޅާ މައްސަލަ ސާބިތު ކުރުމުގެ ދެ މަރުހަލާއެއް two-)
stage approach (ވެއެވެ. އެއީ،)1(މައްސަލަ ހުށަހަޅާ ފަރާތުން މައްސަލައިގެ ވާޤިޢާތަކާއި
އެވާޤިޢާތަކު ން ވަޒީފާދޭފަރާތުން އެފަރާތާމެދު ތަފާތުކޮށްފައިވާކަން ފުރަތަމަ ނަޒަރުން)prima facie)
ސާބިތުވާ މިންވަރަށް ހެކި ހުށަހެޅުމެވެ. ( )2 ބުނެވި ދިޔަ މިންގަނޑުން ތަފާތުކޮށްފައިވާކަން ސާބިތުކޮށް
ދިނުމުން އެކަން އެނޫން ގޮތަކަށް އޮތްކަން ސާބިތުކުރުމުގެ މަސްޢޫލިއްޔަތު ވަޒީފާދޭފަރާތަށް ބަދަލުވެގެން
ދިއުމެވެ. މިގޮތުން، ވަޒީފާދޭ ފަރާތަށް އެކަށީގެންވާ ދިފާޢުއެއް ނުވަތަ ޖަވާބު ނުދެވިއްޖެނަމަ،
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓް، އާބުރުޒު ހިނގުން ، މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ، ފޯން: 3325029، ފެކްސް: 3316471
އީމެއިލް: info@highcourt.gov.mv ވެބްސައިޓް: www.highcourt.gov.mv

19 ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތް 2022/HC-A/130
ތަފާތުކޮށްފައިވަނީ އެކަށީގެންވާ ސަބަބެއްނެތި ޤާނޫނާ ޚިލާފަށްކަމަށް ނިންމިދާނެއެވެ. އަދި ޝަކުވާކުރާ
ފަރާތަށް އެމައްސަލައިގެ ވާޤިޢާއިން ތަފާތުކޮށްފައިވާކަމަށް ފުރަތަމަ ނަޒަރުން ބެލެވޭ މިންވަރަށް ހެކި
ހުށަނޭޅިއްޖެނަމަ، އެކަން އެނޫން ގޮތަކަށް ހިނގާފައިވާކަން ސާބިތުކޮށްދިނުމުގެ މަސްޢޫލިއްޔަތު ވަޒީފާދޭ
ފަރާތަށް މަތިނުކޮށް މައްސަލަ ސާބިތުނުވާކަމަށް ނިންމިދާނެއެވެ. ވަޒީފާދޭފަރާތާ ދެކޮޅަށް ވަޒީފާއާގުޅޭ ގޮތުން
ތަފާތުކޮށްފައިވާކަމަށް ބުނެ ހުށަހަޅާ ޝަކުވާ ސާބިތުކޮށްދިނުމަކީ ވަރަށް ދަތި އުނދަގޫ ކަމެކެވެ. އަދި
ޝަކުވާ ހުށަހަޅާ މުވައްޒަފަށް ބައެއް ފަހަރު ތަފާތުކޮށްފައިވާ ޙާލަތާއި އެތަފާތުކުރުން ބިނާކޮށްފައިވާ ސަބަބުގެ
ޝަރުޠު ވަކިކޮށް ބުނެދޭން ނޭނގުނު ނަމަވެސް، ތަފާތުކޮށްފައިވާކަމަށް ބުނެ ހުށަހަޅާ ޝަކުވާއެއްގެ
ވާޤިޢާތަކުން ޙާލަތުގެ ޝަރުޠާއި، ތަފާތުކުރުން ބިނާކޮށްފައިވާ ސަބަބުގެ ޝަރުޠު އޮތްތޯއާއި އަދި ފުރަތަމަ
ނަޒަރުން ބަލާ މިންގަނޑުން އެކަން ޤާއިމްވޭތޯ އެ މައްސަލަ ބަލާ ފަރާތަ ށް ބެލިދާ ނެކަމަށް ފެނެއެވެ.
25. ވަޒީފާއާބެހޭ ޤާނޫނުގެ 4 ވަނަ މާއްދާގެ (ރ) ގައި، ވަޒީފާދޭ ފަރާތުން ތަފާތުކޮށްފައި ވާކަމަށް ބުނެ ހުށަހަޅާ
ޝަކުވާއެއް ބެލުމުގައި، ތަފާތު ނުކުރާކަން ނުވަތަ ތަފާތުކޮށްފައިވަނީ އެކަށީގެންވާ ސަބަބަކާ ލައިގެންކަން
ސާބިތުކޮށް ދިނުމުގެ ޒިންމާ އުފުލަންޖެހޭނީ ވަޒީފާދޭ ފަރާތުންކަ މަށް ބަޔާންކޮށްފައިވީ ނަމަވެސް، ވަޒީފާދޭ
ފަރާތު ން އެޒިންމާ އަދާކުރަންޖެހޭ ވަގުތެއް/ އެފަރާތަށް އެޒިންމާ ފުރޮޅިގެންދާނީ ކޮން އިރަކުކަމެއް މިއަކުރުން
8
ސާފުނުވެއެވެ. އެކަމާގުޅޭ ގޮތުން މިކޯޓުގެ ޢަލީ ޢާޡިމް ވ.އެންޓި - ކޮރަޕްޝަން ކޮމިޝަން ޤަޟިއްޔާގައި
ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ،
"އެހެންކަމުން، 4 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން ތަފާތުކޮށްފައިވާ ކަމަށް މުވައްޒަފަކު ޝަކުވާއެއް ހުށަހަޅާނަމަ
ތަފާތުކޮށްފައިވަނީ ވަޒީފާގެ ކޮން ކަމަކާ ގުޅިގެންކަން ބުނެ ދިނުމުގެ އިތުރުން 4 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި މަނާކޮށްފައިވާ
ތަފާތު ކުރުން ބިނާކުރި ސަބަބުވެސް ބަޔާންކޮށް ދިނުމަކީ ޝަކުވާ ހުށަހަޅާ މުވައްޒަފު ކުރަންޖެހޭ ކަމެއް ކަމާއި، އެގޮތުން
އެފަދަ ޝަކުވާއަކީ ކޮބައިކަން ސާފުވެގެން މެނުވީ ވަޒީފާދޭ ފަރާތަކަށް ވަޒީފާއާބެހޭ ޤާނޫނުގެ 4 ވަނަ މާއްދާގެ (ރ) ގެ
ދަށުން ދިފާޢު ނުވެވޭނެކަން އެނގޭކަމާއި،"9 މިގޮތަށް ބަޔާން ކުރުމަށްފަހު، އެނުކުތާގައި ވަޒީފާއާބެހޭ ޤާނޫނުގެ 4 ވަނަ
8ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު /364A-HC2013/ޤަޟިއްޔާ
9 ޝަރީޢަތް ނިމުނު ގޮތުގެ ރިޕޯޓުގެ ތިންވަނަ ނުކުތާގެ 14(ވަނަ ޞަފްޙާ) ގެ ފުރަތަމަ ޕެރެގްރާފްގައި.
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓް، އާބުރުޒު ހިނގުން ، މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ، ފޯން: 3325029، ފެކްސް: 3316471
އީމެއިލް: info@highcourt.gov.mv ވެބްސައިޓް: www.highcourt.gov.mv

20ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތް 2022/HC-A/130
މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން ތަފާތު ކުރުން ބިނާކުރި ސަބަބު ޢަލީ ޢާޡިމަށް ބުނެދެވިފައި ނެތުމުން އެކަމާމެދު ގޮތެއް
ކަނޑައެޅުމުގެ ޖާގަ ނެތްކަމަށް ވަޒީފާއާބެހޭ ޓްރައިބިއުނަލުން ނިންމަވާފައިވަނީ ޤާނޫނީ ނުވަތަ ޝަރުޢީ އުސޫލަކާ ޚިލާފަށް
10
ކަމަށް ބެލެވެން ނެތްކަމަށެވެ. މިގޮތަށެވެ.
26. މި މައްސަލައިގެ އަޑުއެހުމުގައި، ވަޒީފާއާބެހޭ ޓްރައިބިއުނަލުގައި މި މައްސަލަ ބެއްލެވި މެންބަރު
އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތާމެދު ވަޒީފާދިން ފަރާތުން ތަފާތުކޮށްފައިވާކަމަށް ބުނަނީ ކޮން ކަމެއް ނުވަތަ ކޮން
ސަބަބަކާ ގުޅިގެންކަން ސާފުކޮށްދިނުމަށް ސުވާލުކުރުމާ ގުޅިގެން އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން އަންނަނިވި
ގޮތަށް ބުނެފައިވެއެވެ.
"އެ ދެން ޒާތީ ކަމަކަށްވެސް ވެދާނެ. ސިޔާސީކަމަކަށްވެސް ވެދާނެ. އަޅުގަނޑަކަށް އެހެން ސީދާ ދަންނަވާކަށް
" 11
ނޭނގޭ. ތަފާތުކުރީ ކޮން ސަބަބަކާއި ހުރެގެންކަމެއް..
"ކުރިންވެސް ދެންނެވިހެން ސީދާ އެއީ ކޮން ސަބަބެއް ކަމެއް އަޅުގަނޑަކަށް ނޭނގޭ... ސިޔާސީ ކަމެއް ކަމެއް.
ނުވަތަ ޒާތީ ކަމެއްކަމެއް ސީދާ ދަންނަވާކަށް ނޭނގެ.ސީދާ ކޮން ކަމަކާއި ގުޅިގެން ކަމެއް ތަފާތުކޮށްފައިވަނީ.
12"
އެކަމަކު އަޅުގަނޑުމެންނަށް ޔަޤީނޭ ތަފާތުކޮށްފައިވާނެކަން.
27. އެސުވާލުތަކާ ގުޅިގެން އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ދީފައިވާ ޖަވާބުތަކަށް ބަލާއިރު، ވަޒީފާދޭފަރާތުން
ތަފާތުކޮށްފައިވާ ސަބަބެއް ނުވަތަ ކަމެއް ކަނޑައެޅިގެން ބުނަން ނޭނގުނު ނަމަވެސް، ތަފާތުކޮށްފައިވާ ކަމަށް
ބެލެ ވޭ ޙާލަތްތަކެއް ވާ ކަމަށް ބަޔާންކުރަމުން "ޒާތީ ކަމެއް" ނުވަތަ "ސިޔާސީ ކަމެއް" ވެދާނެކަމަށް
ބުނެފައިވާކަން ފާހަގަކުރެވެއެވެ. އެގޮތަށް ބުނެފައިވީނަމަވެސް، އޭގެ ތަފްސީލު އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތަ ށް
ބުނެދެވި ފައިނުވާކަން ފާހަގަކުރެވެއެވެ.
28. ވަޒީފާދޭފަރާތުގެ މައްޗަށް ތަފާތުކޮށްފައިނުވާކަން ނުވަތަ ތަފާތުކޮށްފައިވަނީ އެކަށީގެންވާ ސަބަބެއް
އޮވެގެންކަން ސާބިތުކޮށްދިނުމުގެ ޒިންމާ ފުރޮޅޭނީ މައްސަލަ ހުށަހަޅާ ފަރާތާމެދު ތަފާތުކޮށްފައިވާކަމަށް ބެލެވޭ
14 10 ވަނަ ޞަފްޙާގެ ދެވަނަ ޕެރެގްރާފްގައި.
10 11 ޖަނަވަރީ 2021 ގައި ބޭއްވުނު 2 ވަނަ އަޑުއެހުމުގެ މަޙްޟަރު ބަޔާނުގައި.
24 12 ޖަނަވަރީ 2021 ގައި ބޭއްވުނު 3 ވަނަ އަޑުއެހުމުގެ މަޙްޟަރު ބަޔާނު ގައި.
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓް، އާބުރުޒު ހިނގުން ، މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ، ފޯން: 3325029، ފެކްސް: 3316471
އީމެއިލް: info@highcourt.gov.mv ވެބްސައިޓް: www.highcourt.gov.mv

21ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތް 2022/HC-A/130
މިންވަރަށް ހެކި ހުށަހެޅުމުންނެވެ 13. މައްސަލަ ހުށަހަޅާ ފަރާތުން ވަޒީފާދޭ ފަރާތުން ތަފާތުކޮށްފައިވާކަމަށް
14
ހަމައެކަނި ބުނެލާ ބުނެލުމަކުން އެފަރާތާމެދު ތަފާތުކޮށްފައިވާ ކަމަށް ކަނޑައެއް ނޭޅޭނެއެވެ. ހަމައެފަދައިން
ޤާނޫނުގައި ތަފާތުކުރުން މަނާކޮށްފައިވާ ސަބަބުތަކުގެ ތެރެއިން ސަބަބެއް އޮތްކަމަށް ހަމައެކަނި
ބުނާބުނުމަކުން ނުފުދޭކަމާއި އެކަން ހިނގާފައިވާކަމަށް ބުރަވެވޭ މިންވަރަށް އިތުރު ހެކިތައް ހުށަހަޅަން
ޖެހޭނެއެވެ.)15ތަފާތުކުރުންތަކުގެ މައްސަލަތަކުގައި ސާބިތުކުރުމުގެ މަސްއޫލިއްޔަތު burden of proof)
16
އޮންނާނެ ގޮތާ ގުޅޭގޮތުން އިގިރޭސިވިލާތުގެ ކޯޓް އޮފް އެޕީލުގެ އައި ޖެ ން ލިމިޓެޑް ވ. ވޮންގ
މައްސަލައިގައި، އެއް ޙާލަތެއްގައި ތިބި މުވައްޒަފު ންގެ މެދު ގައި އުޞޫލުން ބޭރުން ތަފާތުކުރެވިފައިވާކަން
prima facie evidence))ޕްރިމަ ފޭސީ މިންގަނޑުން ހެކި ހުށަހަޅައި ސާބިތުކޮށްދެވިއްޖެނަމަ، އެކަން
ނުކުރާކަން ނުވަތަ އެނޫން ގޮތަކަށް އޮތްކަން ސާބިތުކުރުމުގެ މަސްއޫލިއްޔަތު ވަޒީފާދޭ ފަރާތަށް
ބަދަލުވެގެންދާނެ ކަމާއި، ވަޒީފާދޭ ފަރާތުން މައްސަލައިގެ މަސްއޫލިއްޔަތުން ބަރީޢަވާނީ ، ތަފާތުކުރެވުނީ
ނަސްލީ ސަބަބުތަކަށްޓަކައި ނޫންކަން ހެއްކާއި ޤަރީނާގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށް ބޮޑަށް ބުރަވެވޭ މިންގަނޑުން
balance of probabilities))ސާބިތުކޮށްދީ ގެންކަމަށް ކަނޑައަޅާފައިވެއެވެ. އަދި އިނގިރޭސިވިލާތުގެ
17
ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ރޯޔަލް މެއިލް ގްރޫޕް ލިމިޓެޑް ވ. އެފޯބީ މައްސަލައިގައި، ސާބިތުކުރުމުގެ ޒިންމާ
ވަޒީފާދޭ ފަރާތަށް ފުރޮޅޭ ނީ ތަފާތުކޮށްފައިވާކަމަށް ބުނެ ހުށަހަޅާ މައްސަލައިގެ ވާޤިޢާތައް މައްސަލަ ހުށަހަޅާ
ފަރާތުން ސާބިތުކޮށް ދިނުމުންކަމަށް ކަނޑައަޅާފައިވެއެވެ.
29. މިކޯޓުގެ ޢަލީ ޢާޡިމް ވ.އެންޓި - ކޮރަޕްޝަން ކޮމިޝަ ން ޤަޟިއްޔާގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ ފަދައިން، މި
މައްސަލައިގައި ވަޒީފާދޭ ފަރާތުން އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތާމެދު ތަފާތުކޮށްފައިވަނީ ، ޤާނޫނު ނަންބަރު
European Communities (Burden of Proof in Gender Discrimination - 13 Section 3 (1) of S.I. No. 337/2001
Cases) Regulations, 2001, section 85A (1) ofIrish Employment Equality Act 1998
14 Valpeters v Melbury Developments (2010) 21 E.L.R. 64
15Margetts v Graham Anthony Limited EDA038
16 Igen Ltd v Wong (2005)EWCA civ 142
17 Royal Mail Group Ltd v Efobi (2021) UKSC 33
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓް، އާބުރުޒު ހިނގުން ، މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ، ފޯން: 3325029، ފެކްސް: 3316471
އީމެއިލް: info@highcourt.gov.mv ވެބްސައިޓް: www.highcourt.gov.mv

22ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތް 2022/HC-A/130
2 /2008 (ވަޒީފާއާބެހޭ ޤާނޫނު) ގެ 4 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ސަބަބުތަކުގެ ތެރެއިން
ކޮން ސަބަބަކާ ގުޅުވައިގެންކަން އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތަށް ބުނެދެވިފައިނުވާތީ، އެމާއްދާގެ (ރ) ގައި
ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެމަތިން އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތާމެދު ތަފާތުނުކުރާކަން ނުވަތަ ތަފާތުކޮށްފައިވަނީ
އެކަށީގެންވާ ސަބަބެއް އޮވެގެންކަން ސާބިތުކޮށްދިނުމުގެ ޒިންމާ ވަޒީފާދޭ ފަރާތުގެ މައްޗަށް މިޙާލަތުގައި
އަދި ފުރޮޅިގެން ނުދާ ނެއެވެ.
30. އެހެންކަމުން،ވަޒީފާއާބެހޭ ޓްރައިބިއުނަލްގެ މައްސަލަ ނިމުނު ގޮތުގެ ރިޕޯޓުގެ 6.2 ގައި ތަފާތުކޮށްފައިވަނީ
ކޮން ދާއިރާއަކުން، ކޮން ގޮތަކުންކަން މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތުން ސާބިތުކޮށްދީފައިނުވާކަމަށް
ނިންމާފައިވަނީ ވަޒީފާއާބެހޭ ޤާނޫނުގެ 4 ވަނަ މާއްދާގެ (ރ) އާ ޚިލާފަށް އަދި މިކޯޓުގެ އިސްވެ ބުނެވުނު
ޢަލީ ޢާޘިމް ޤަޟިއްޔާގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ ޤާނޫނީ އުޞޫލަށް ފުރިހަމައަށް ރިޢާޔަތްނުކޮށް ކަމަކަށް
އަހުރެންނަށް ޤަބޫލެއް ނުކުރެވެއެވެ.
މައްސަލަ ބަލާ ފަރާތުން އަމިއްލަ އިސްނެގުމުގައި ކަންކަން ފާހަގަކުރުން
31. މިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2013/HC-A/364 ޤަޟިއްޔާއާ ހަވާލާދީ، ތަފާތުކޮށްފައިވަނީ ކޮން ގޮތަކުން ކަމާއި
ކޮން ދާއިރާއަކުންކަން ސާބިތުކޮށްދީފައި ނުވާކަމުގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށް މައްސަލަ ނިންމާފައިވަނީ ، މި
މައްސަލަ ބެއްލެވި މެންބަރުގެ އަމިއްލަ އިސް ނެގުމުގައި އެކަން ފާހަގަކޮށްގެންކަމާއި އަދި އެކަމާ ގުޅޭ ގޮތުން
އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ދެކޭ ގޮތެއް ބަޔާންކުރުމަށް ފުރުސަތު ދިނުމެއްނެތި ކަމަށްވާތީ، އެނިންމުމަކީ
ޤާނޫނުއަސާސީގެ 42 ވަނަ މާއްދާ ގެ (ށ) އާއި ޚިލާފު ނިންމުމެއް ކަމަ ށާއި އަދި އެ ޤަޟިއްޔާގައި
ބަޔާންކޮށްފައިވާ ޤާނޫނީ ސަބަބަށް ފުރިހަމަ ރިޢާޔަތް ކުރެއްވުމެއްނެތި ނިންމާފައިވާ ނިންމުމެއްކަމަ ށް
އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން މިކޯޓުގައި ބުނެފައިވެއެވެ.
32. ޤާނޫނުއަސާސީގެ 42 ވަނަ މާއްދާގައިވަނީ ،
(ހ) ކޮންމެ މީހެއްގެމެ މަދަނީ ޙައްޤުތަކާއި ވާޖިބުތައް ކަނޑައެޅުމުގައި ނުވަތަ ޖިނާއީ ކުށެއްގެ ދަޢުވާ މީހެއްގެ މައްޗަށް
އުފުލުމުގައި، ޤާނޫނަކުން ޤާއިމްކޮށްފައިވާ މިނިވަން އަދި މުސްތަޤިއްލު ކޯޓެއްގައި ނުވަތަ ޓްރައިބިއުނަލެއްގައި އެކަށީގެންވާ
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓް، އާބުރުޒު ހިނގުން ، މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ، ފޯން: 3325029، ފެކްސް: 3316471
އީމެއިލް: info@highcourt.gov.mv ވެބްސައިޓް: www.highcourt.gov.mv

23ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތް 2022/HC-A/130
މުއްދަތެއްގެ ތެރޭގައި، ޢާންމުކޮށް ހުޅުވައިލެވިގެން ބާއްވާ، އަޑުއެހުމެއްގައި އިންޞާފުން ޝަރީޢަތް ކުރެވުމުގެ ޙައްޤު
ކޮންމެ މީހަކަށްމެ ލިބިގެންވެއެވެ.
(ށ) ދިވެހިރާއްޖޭގައި ހިންގާ އެންމެހައި ޝަރީޢަތްތައް ހިންގާންވާނީ ޢަދުލުވެރިކަމާއެކު، ވަކިފަރާތަކަށް
ނުޖެހި، ހާމަކަމާއެކު ގައެވެ. މިފަދައިންނެވެ.
33. ކޮންމެ މީހެއްގެ މަދަނީ ޙައްޤުތަކާއި ވާޖިބުތައް ކަނޑައެޅުމުގައި އިންޞާފުވެރި ޝަރީޢަތެއް ލިބިދިނުމުގެ
ޙައްޤު ލިބިގެންވާކަމާއި، އަދި ދިވެހިރާއްޖޭގައި ހިންގާ އެންމެހައި ޝަރީޢަތްތައް ހިންގާންވާނީ ޢަދުލުވެރި
ކަމާއެކު، ވަކި ފަރާތަކަށް ނުޖެހި، ހާމަ ކަމާއެކުގައިކަން ޤާނޫނުއަސާސީގެ 42 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާއި
(ށ) އަށް ބެލުމުން އެނގެއެވެ.
34. އިންސާފުވެރި ޝަރީޢަތެއްގައި ހިމެނެންޖެހޭ ކަންކަން، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ އިބްރާހީމް
18
ޢަބްދުއްލަޠީފް ވ އޯނަސް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑް ޤަޟިއްޔާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ. އެގޮތުން، މީހެއްގެ
މައްޗަށް އިންސާފުން ޝަރީޢަތް ކުރެވުމަކީ އަސާސީ އިންސާނީ ޙައްޤެއްކަމާއި، ޤާނޫނުއަސާސީގެ 42 ވަނަ
މާއްދާގެ (ހ) އާއި (ށ) ގެ ދަށުން ބަޔާންކޮށްފައިވާ މި އުޞޫލުތަކަކީ، އިންސާފު ހޯދަން އަންނަ ފަރާތްތަކަށް
ފަނޑިޔާރުން ޢަމަލު ކުރަނީ އިންސާފުންކަން ދޭހަކޮށްދިނުމަށް ފަނޑިޔާރު ތަބާވާންޖެހޭ އެންމެ އަސާސީ
މިންގަނޑު ކަމާއި، ޢަދުލުވެރި ކަމާއެކު ޝަރީޢަތް ކުރުމަކީ މައްސަލައެއްގައި ހިމެނޭ ހުރިހާ ފަރާތްތަކަކަށް
އެ މައްސަލައާ ގުޅޭ ގޮތުން ވާހަކަ ދައްކަން ފުރުޞަތުދީ، އަދި އަނެއް ފަރާތުން ހުށަހަޅާ ކަންކަން ތައުނު
ކުރުމަށް ފުރުޞަތު ދިނުމާއެކު، މައްސަލައިގެ ހުރިހާ ފަރާތަކާމެދުވެސް ހަމަހަމަ ކަމާއެކު ޢަމަލު ކުރުން
ކަމާއި، މި މަފްހޫމްގެ ދަށުން އެއްވެސް މީހެއްގެ މައްޗަށް ކޮށްފައިވާ ދަޢުވާއަކީ ކޮބައިކަން އެ މީހަކަށް
ނާންގައި، އެ ދަޢުވާއަށް ޖަވާބުދާރީވާން ނުވަތަ ދިފާޢުވާން ފުރުޞަތު ދިނުމެއް ނެތި، ފަނޑިޔާރަކަށް
ޙުކުމެއް ނުކުރެވޭނެ ކަމާއި، އަދި މައްސަލަ ބަލާ ފަނޑިޔާރަކީ އެ މައްސަލައާ ގުޅިގެން އެއްވެސް
18 ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 18 SC[2021]ޤަޟިއްޔާ
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓް، އާބުރުޒު ހިނގުން ، މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ، ފޯން: 3325029، ފެކްސް: 3316471
އީމެއިލް: info@highcourt.gov.mv ވެބްސައިޓް: www.highcourt.gov.mv

24ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތް 2022/HC-A/130
މަޞްލަޙަ ތެއް، ނުވަތަ މައްސަލައިގައި ހިމެނޭ އެއްވެސް ފަރާތަކާ އެއްވެސް ގުޅުމެއް އޮތް މީހަކަށް
ވެގެންނުވާނެ ކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ.
35. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ އިސްމާޢީލް ޝުޖާޢު ވ ޔޫސުފް ރިޟާ19 ޤަޟިއްޔާގައި، ޤާނޫނުއަސާސީއާއި
ޝަރުޢީ ނިޒާމު އެޤާނޫނުތަކުގެ މައްޗަށް ތަރުތީބުވެފައިވާ ޤާނޫނުތަކަށް ބަލާއިރު، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޝަރުޢީ
ނިޒާމު ބިނާވެފައިވަނީ އެޑްވަސޭރިއަލް ނިޒާމްގެ އަސާސީ ސިފަތަކުގެ މައްޗަށް ކަމާއި، އިންކިއުސްޓޯރިއަލް
ނިޒާމުގެ ސިފަތަކާ އެއްގޮތްކަމަށް ބެލެވޭ އިޖުރާއީ ޤާނޫނެއް ނެތްއިރު، އިންކުއިސްޓޯރިއަލް ނިޒާމާ އެއްގޮތަށް
ޢަމަލު ކުރުމަކީ ފަނޑިޔާރަށް ލިބިގެންވާ އިޚްތިޔާރެއް ކަމަށް ދަލާލަތުކޮށް ދޭ އެއްވެސް ޤާނޫނެއް ނެތް
ކަމާއި، ފަނޑިޔާރުގެ ޒިންމާއަކީ ޢަދުލު އިންސާފު ގާއިމް ކުރުން ކަމާއި އެކަން ކުރުމުގައި ރިޢާޔަތް ކުރަން
ޖެހޭނީ ޤާނޫނުތަކަށް ކަމެވެ. އެ ޤަޟިއްޔާގެ 68 ވަނަ ނުކުތާގައި،ފަނޑިޔާރުންގެ ދައުރަކީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ
ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީއާއި ޤާނޫނުތައް ނެގެހެއްޓުން ކަމަށާއި، ޤާނޫނުއަސާސީގެ 142 ވަނަ މާއްދާގެ
ދަށުން ފަނޑިޔާރުން ޢަމަލު ކުރަންޖެހެނީ ޤާނޫނުއަސާސީއަށާއި ޤާނޫނުތަކަށް ކަމުގައިވާއިރު، އެކަމަކީ
މައްސަލައިގެ ޚަޞްމަކު ފާހަގަ ނުކުރާ ނުކުތާއެއް ކަމުގައި ބުނެ ޤާނޫނާ ޚިލާފަށް ފަނޑިޔާރަކަށް ޙުކުމެއް
ނުކުރެވޭނެ ކަމުގައި ކަނޑައަޅާފައިވެއެވެ. އަދި އެ ޤަޟިއްޔާގެ 69 ވަނަ ނުކުތާގައި، މައްސަލައެއް ބެލުމުގެ
ތެރޭގައި މައްސަލައިގެ ޚަޞްމުން ފާހަގަ ނުކުރާ، އެހެން ނަމަވެސް ފާޅުކަން ބޮޑު ގޮތެއްގައި ފަނޑިޔާރަށް
ފާހަގަކުރެވޭ ޤާނޫނީ ކަމެއްވާނަމަ، އެކަމަކާ ގުޅިގެން ގޮތެއް ކަނޑައެޅުމުގެ ކުރިން، އެކަމަކާމެދު
މައްސަލައިގެ ޚަޞްމުން ދެކޭގޮތް ހޯދައި، ޚަޞްމުން އެދޭނަމަ އެއް ފަރާތުން އަނެއް ފަރާތާ ދައްކާ ވާހަކަތައް
ޖަދަލުކޮށް ތައުނު ކުރުމުގެ ފުރުޞަތު ދެވެންވާނޭ ކަމުގައި ކަނޑައަޅާފައިވެއެވެ.
36. ޢާންމު އުސޫލުން މައްސަލައެއް ބަލައި ގޮތެއް ކަނޑައެޅޭނީ އެ މައްސަލައިގައި ދެފަރާތުން ދައްކާފައިވާ
ވާހަކަތަކާއި، ހުށަހަޅާފައިވާ ހުށަހެޅުންތަކާއި ހެއްކާއި ޤަރީނާގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށްގެން ނެވެ. ޚަސްމުންގެ
ފަރާތުން ފާހަގަކޮށްފައިނުވާ އަދި ހުށަހެޅިފައިވެސް ނުވާ ކަމެއް މައްސަލަ ބަލާ ފަރާތުގެ އަމިއްލަ
19 ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު /44A-SC2020/ޤަޟިއްޔާ
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓް، އާބުރުޒު ހިނގުން ، މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ، ފޯން: 3325029، ފެކްސް: 3316471
އީމެއިލް: info@highcourt.gov.mv ވެބްސައިޓް: www.highcourt.gov.mv

25ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތް 2022/HC-A/130
އިސްނެގުމަށް ބެލުމަކީ ޢާންމު އުސޫލެއްގެ ގޮތުން ރަނގަޅު ކަމެއް ކަމުގައި ނުވިނަމަވެސް، ޢަދުލު އިންޞާފު
ޤާއިމް ކުރުމަށްޓަކައި ކޮންމެހެން ބަލަންޖެހޭ ނުކުތާއެއް މައްސަލަ ބަލާ ފަރާތުގެ އަމިއްލަ އިސްނެގުމަށް
ބެލިދާނެއެވެ. މިގޮތުން ، ފާހަގަވާ ނުކުތާއަށް ރިޢާޔަތްކުރުމުން އެއީ މުޅި މައްސަލައިގެ ނިންމުމަށް އަސަރު
ކުރާކަމެއް ކަމުގައިވާނަމަ، އެކަމާގުޅޭ ގޮތުން ޚަޞްމުންގެ ފަރާތުން ދައްކަން ބޭނުންވާ ވާހަކައާއި ހުށަހަޅަން
ބޭނުންވާ ކަންކަން ހުށަހެޅުމުގެ ފުރުސަތު ދޭ ންވާނެއެވެ.
37. ވަޒީފާއާބެހޭ ޓްރައިބިއުނަލުގެ ގަވާއިދުގެ 106 ވަނަ މާއްދާގައި، ވަޒީފާއާބެހޭ ޓްރައިބިއުނަލުން މައްސަލައެއް
ބަލައި ނިންމުމުގައި މައްސަލަ ބެލި މެންބަރަކަށް ފެނުނު ގޮތް ބަޔާންކޮށްފައި އޮންނަންވާނެ ކަމާއި އެގޮތުން،
މައްސަލައާގުޅޭ ގޮތުން ފާހަގަ ކުރެވުނު ނުކުތާތަކާއި ޤާނޫނާއި ޤަވާޢިދުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެ އަލީގައި
މައްސަލައިގައި ހުށަހެޅިފައިވާ ލިޔުންތަކާއި މައްސަލަ ބަލާ މަޖިލީހުގައި ދެފަރާތުން ދެއްކި ވާހަކަތަކާއި
ހެކިން ދައްކާފައިވާ ވާހަކަތަކާމެދު ދެކޭ ގޮތާއި މައްސަލަ ނިންމި ގޮތަށް ވާސިލުވުމުގައި ވިސްނައިފައިވާ
ކަންތައްތަކާއި ބަދަލުގެ ގޮތުގައި އެއްވެސް ފައިސާއެއް ނަގައދިނުމަށް އަމުރެއް ކުރާނަމަ ބަދަލުގެ ގޮތުގައި
ދައްކަންޖެހޭ ޢަދަދު ކަނޑައެޅުމުގައި ބަލައިފައިވާ ކަންތައްތަކާއި އެ މެންބަރަކަށް ފެންނަ މުހިއްމު އެނޫން
ނުކުތާތައް ވެސް ބަޔާންކުރަންވާނެކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ.
38. މި މައްސަލައިގައި ވަޒީފާއާބެހޭ ޓްރައިބިއުނަލުން ރިޢާޔަތްކޮށްފައިވާ މިކޯޓުގެ ޢަލީ ޢާޡިމް ވ. އެންޓި -
ކޮ ރަޕްޝަން ކޮމިޝަން ޤަޟިއްޔާގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ އުޞޫލަކީ، ވަޒީފާއާބެހޭ ޤާނޫނުގެ 4 ވަނަ މާއްދާގެ
(ހ) ގެ ދަށުން ތަފާތުކޮށްފައިވާކަމަށް މުވައްޒަފަކު ޝަކުވާއެއް ހުށަހަޅާނަމަ، ތަފާތުކޮށްފައިވަނީ ވަޒީފާގެ
ކޮން ކަމަކާ ގުޅިގެންކަން ބުނެދިނުމުގެ އިތުރުން، 4 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި މަނާކޮށްފައިވާ ތަފާތުކުރުން
ބިނާކުރާ ސަބަބު ބަޔާންކޮށްދިނުމަކީ ޝަކުވާ ހުށަހަޅާ މުވައްޒަފު ކުރަންޖެހޭ ކަމެއް ކަމާއި، އަދި އެފަދަ
ޝަކުވާއަކީ ކޮބައިކަން ސާފުވެގެން މެނުވީ ވަޒީފާދޭ ފަރާތަކަށް ވަޒީފާއާބެހޭ ޤާނޫނުގެ 4 ވަނަ މާއްދާގެ
(ރ) ގެ ދަށުން ދިފާޢު ނުވެވޭނެކަމަށް ބަޔާންކުރާ އުސޫލެވެ.
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓް، އާބުރުޒު ހިނގުން ، މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ، ފޯން: 3325029، ފެކްސް: 3316471
އީމެއިލް: info@highcourt.gov.mv ވެބްސައިޓް: www.highcourt.gov.mv

26ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތް 2022/HC-A/130
39. މި މައްސަލަ ބެލުމުގައި އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތާމެދު ތަފާތުކުރީ ކޮން ސަބަބަކާ ނުވަތަ ކޮން ކަމަކާ ގުޅިގެން
ކަން ސާފުކުރުމަށްޓަކައި މައްސަލަ ބެލި މަޖިލީހުގެ މެންބަރު ތަކުރާރުކޮށް އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތާ
ސުވާލުކޮށްފައިވާކަން އެނގޭ އިރު، އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތާމެދު ތަފާތުކޮށްފައިވަނީ ކޮންސަބަބެއް ނުވަތަ
ކޮންކަމަކާ ގުޅިގެންކަން އެފަރާތަށް ބަޔާންކޮށްދެވިފައިނުވެއެވެ. އަދި މިކޯޓުގެ ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި
އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ދައްކާފައިވާ ވާހަކަތަކުންވެސް، އެފަރާތާމެދު ތަފާތުކޮށްފައިވަނީ ކޮން ސަބަބަކާ
ގުޅުވައިގެންކަން ބު ނެދެވިފައިނުވެއެވެ.
40. މަތީ މަރުހަލާގެ ކޯޓުތަކުން ނިންމާ ނިންމުންތަކަށް އެއަށްވުރެ ދަށު މަރުހަލާގެ ކޯޓުތަކުން ތަބާވުމަކީ ދަށު
ކޯޓުގެ މައްޗަށް ލާޒިމްކަމެކެވެ. ވަޒީފާއާބެހޭ ޓްރައިބިއުނަލަކީ ވަޒީފާއާގުޅޭ މައްސަލަތައް ބެލުމަށް ޤާއިމް
ކޮށްފައިވާ ފުރަތަމަ މަރުހަލާގެ ކޯޓުތަކާ އެއްދަރަޖައިގައިވާ ތަނެކެވެ. ވަޒީފާއާބެހޭ ޓްރައިބިއުނަލުން
މައްސަލަތައް ބެލުމުގައި، މަތީމަރުޙަލާގެ ކޯޓުތަކުން ނިންމާ ފައިވާ ނިންމުންތަކަށް ތަބާވުމުން އެޓްރައިބިއުނަލް
އިސްތިސްނާ ނުވެއެ ވެ. ވަޒީފާގެ މާހައުލުގައި ތަފާތުކުރުމާ ގުޅޭ ގޮތުން ހުށަހެޅޭ ޝަކުވާއެއްގައި
ތަފާތުކުރުމުގެ ހާލަތް އޮތްކަން ބަޔާންކޮށްދިނުމުގެ އިތުރުން ތަފާތުކުރެވުނީ ކޮން ކަމަކާ ނުވަތަ ސަބަބަކާ
ލައިގެންކަން ބަޔާންކޮށްދިނުމަކީ ޝަކުވާކުރާ ފަރާތުން ކުރަންޖެހޭ ކަމެއްކަމަށް މިކޯޓުގެ ޢަލީ ޢާޘްމި ވ.
އެންޓި ކޮރަޕްޝަން ކޮމިޝަން ޤަޟިއްޔާގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ އުޞޫލަށް ރިޢާޔަތްކޮށްފައިވަނީ ،
އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތާމެދު ވަޒީފާދިން ފަރާތުން ތަފާތުކޮށްފައިވާ ސަބަބު ސާފުކޮށް ދިނުމަށް ވަޒީފާއާބެހޭ
ޓްރައިބިއުނަލުގައި ބޭއްވުނު މި މައްސަލައިގެ އަޑުއެހުންތަކުގައި އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތަށް ތަކުރާރުކޮށް
ސުވާލުކޮށް އެކަމާގުޅޭ ގޮތުން ވާހަކަ ދައްކައި ޖަވާބުދާރީވުމުގެ ފުރުސަތު ލިބިދިނުމަށް ފަހުގައިކަން އެނގޭތީ ،
ވަޒީފާއާބެހޭ ޓްރައިބިއުނަލުން މިމައްސަލަ ނިންމާ ފައިވަނީ، ޤާނޫނުއަސާސީގެ 42 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) އާ
ޚިލާފަށް ، އަދި މިކޯޓުގެ އިސްވެ ބުނެވުނު ޤަޟިއްޔާގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ އުޞޫލަށް ފުރިހަމައަށް
ރިޢާޔަތްނުކޮށް، ކަމަށް ބަލާނެ ތަނެއް އޮތްކަމަކަށް އަހުރެންނަކަށް ނުފެނެއެވެ.
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓް، އާބުރުޒު ހިނގުން ، މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ، ފޯން: 3325029، ފެކްސް: 3316471
އީމެއިލް: info@highcourt.gov.mv ވެބްސައިޓް: www.highcourt.gov.mv

27ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތް 2022/HC-A/130
ނިންމު ން ބިނާކު ރި ސަބަބު ނޫން އެހެން ކަންކަމަށް ބެލުން
41. އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތަށް ޕޭ-ލީވް ނުދިނުމަށް އިސްތިއުނާފުރައްދުވާ ފަރާތުން ނިންމި ނިންމުން ބިނާކުރި
ހަމައެކަނި ސަބަބަކީ ބަޖެޓް ނެތްކަމަށް ބުނެކަމާއި، އެނިންމުމަކީ ޓްރޭނިން ގ ރިކުއަރމަންޓަކާ ގުޅިގެން
ނިންމާފައި ނިންމުމެއް ނޫންކަން އެނގޭއިރު، އެނިންމުން ބިނާކޮށްފައިވާ ސަބަބުނޫން އެހެން ސަބަބެއް
ކަމަށްވާ ޓްރޭނިންގ ރިކުއަރމަންޓްގައި ކޯސް ހިމެނިފައިވާކަން އެނގެން ނެތްކަމަށް މައްސަލަ ބެއްލެވި
މެންބަރު ނިންމާފައިވަނީ، ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ "ޖުޑީޝަލް ރިވިއުގެ" އުސޫލާއި ވަޒީފާއާބެހޭ ޤާނޫނުގެ 4 ވަނަ
މާއްދާގެ (ރ) އާ ޚިލާފަށްކަމަށް އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ބުނެ ފައިވެއެ ވެ.
20
42. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ޝަރުމީލާ ޝަރީފް ވ.ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް ޤަޟިއް ޔާގައި،
ޖުޑީޝަލް ރިވިއުއަކީ ދައުލަތުގެ އިދާރާ public body))އަކުން ނިންމާ ނިންމުމެއް ނުވަތަ ކުރާކަމެއް އެއީ ޤާނޫނީ
އިމުގެ ތެރެއިން ކޮށްފައިވާ ކަމެއްކަން ނުވަތަ ނޫންކަން ކަނޑައަޅާދިނުން އެދި ހުށަހެޅުމުން، ކޯޓުން އެކަމަކާމެދު ގޮތް
ކަނޑައެޅުމަށް ހިންގާ ބާވަތުގެ ޝަރީޢަތަށް ކިޔާ ނަމެއްކަން ފާހަގަކުރަމެވެ. ޖުޑީޝަލް ރިވިއުގެ މައްސަލަތަކުގައި
ބެލިގެންދާނީ ކަން ކުރި ނުވަތަ ނިންމި ގޮތް އެއީ އެކަމުން ރަނގަޅު ނުވަތަ އެކަށޭނަ ނަތީޖާއެއް ނިކުންނަ ކަމެއް ނުވަތަ
ނޫންކަމުގެ މައްޗަށްކަށް ނޫނެވެ. ޖުޑީޝަލް ރިވިއުގައި ބެލޭނީ އެ ނިންމުމެއް ނިންމި ގޮތުގެ ނުވަތަ ކަންކުރި ގޮތުގެ
އިޖްރާއަތު ރަގަޅުކަން ނުވަތަ ނޫންކަމުގެ މައްޗަށް ކަމެވެ. މިފަދައިން ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ.
21
43. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ އިސްމާޢީލް ވިސާމް ވ.ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަން ޤަޟިއްޔާގައި،
ޖުޑީޝަލް ރިވިއު މައްސަލައެއް ބެލުމުގެ އުސޫލު ކަނޑައަޅަމުން ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ،
ދައުލަތުގެ މުއައްސަސާތަކާއި އިދާރާތަކުން ނިންމާ ނިންމުންތަކާއި ޤަރާރުތަކުގެ މަޝްރޫޢިއްޔަތާއި ދުސްތޫރިއްޔަތު އަދި
ޞައްހަކަން ޖުޑީޝަލް ރިވިޔު އުޞޫލުން ބެލުމުގައި އަންނަނިވި މިންގަނޑުތަކަށް ރިޢާޔަތްކުރަންވާނެ ކަމަށެވެ.
(ހ) އެނިންމުމެއް ނިންމީ ނުވަތަ އެ އެންގުމެއް އެންގީ އެނިންމުމެއް ނިންމުމުގެ އިޙްތިޞާޞް ޤާނޫނީ ގޮތުން
އޮތް ފަރާތަކުންތޯ؟
20 ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު /19A-SC2014/ޤަޟިއްޔާ
21 ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު /31A-SC2012/ޤަޟިއްޔާ
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓް، އާބުރުޒު ހިނގުން ، މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ، ފޯން: 3325029، ފެކްސް: 3316471
އީމެއިލް: info@highcourt.gov.mv ވެބްސައިޓް: www.highcourt.gov.mv

28ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތް 2022/HC-A/130
(ށ) އެ ނިންމުމެއް ނިންމުމުގައި ނުވަތަ އެ އެންގުމެއް އެންގުމުގައި ޤާނޫނުއަސާސީއިން ނުވަތަ ޤާނޫނަކުން ނުވަތަ
ޤަވާޢިދަކުން ޝަކްލީ (ފޯރމަލިޓީ) ގޮތުންނާއި އިޖްރާއީ (ޕްރޮސީޖަރަލް) ގޮތުން ތަބާވުން ލާޒިމް ކޮށްފައިވާ
ކަންތައްތަކަށް ތަބާ ވެފައިވޭތޯ؟
(ނ) އެ ނިންމުމަކީ އެ ނިންމުމެއް ނިންމިއިރު،ޢަމަލު ކުރެވޭ އެއްވެސް ޤާނޫނަކާ ޚިލާފު ޢަމަލެއްތޯ؟
(ރ) އެ ނިންމުމެއް ނިންމުމުގައި އިޚްތިޔާރީ ބާރުގެ ބޭނުން ނުރަނގަޅު ގޮތުގައި ނުވަތަ ނާޖާއިޒް ގޮތުގައި
ބޭނުންކޮށް ޤާނޫނީ ގޮތުން އެ މަގްސަދަކަށްޓަކައި އެނިންމުން އޮންނަން ޖެހޭ އިންތަކުން އެނިންމުން ބޭރު ވެފައިވޭތޯ؟
(ބ) އެނިންމުން ބިނާކުރީ މާއްދީ ޙަޤީޤަތްތަކެއްގެ މައްޗަށް ކަމަށް ވާނަމަ އެ ޙަޤީޤަތް އެގޮތަށް ހުރިތޯ؟
(ޅ) އަދި އެނިންމުން ބިނާކުރި ޤާނޫނީ ސަބަބުތައް ޞައްޙަތޯ؟ އެވެ.
44. ވަޒީފާއާބެހޭ ޓްރައިބިއުނަލަށް ޢާޞިމާ އިބްރާހީމްގެ ފަރާތުން ހުށަހެޅި މައްސަލައަކީ، އޭނާ ރާއްޖެއިން ބޭރުން
މަތީ ތަޢުލީމް ޙާޞިލް ކުރުމަށްޓަކައި ޕޭލީވް ހަމަޖައްސައިދިނުމަށް އެދިފައިވަނިކޮށް އޭނާއަށް ޕޭލީވް
ހަމަޖައްސައިނުދީ އެހެން މުވައްޒަފުންނަށް ޕޭލީވް ހަމަޖަ އްސައިދިން ދިނުމަކީ، ޤާނޫނު ނަންބަރު 2 /2008
(ވަޒީފާއާބެހޭ ޤާނޫނު) ގެ 4 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާ ޚިލާފުކަމެއްކަމަށް ކަނޑައަޅައި ދިނުމަށާއި، މި
މައްސަލައިގައި ނޭޝަނަލް ސެންޓަރ ފޯ އިންފޮމޭޝަން ޓެކްނޮލޮޖީއިން ތަފާތުކުރުން ގެންގުޅެފައި ވާކަމަށް
ބެލެވެން ނެތްކަމަށް ސިވިލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުން ނިންމާފައިވަނީ، ވަޒީފާއާބެހޭ ޤާނޫނާ ޚިލާފަށް ކަމަށް
ކަނޑައަޅައި ދިނުމަށާއި އަދި އޭނާ ކިޔަވަން ހޭދަވި މުއްދަތުގައި ޕޭލީވްގެ ގޮތުގައި ލިބޭނެ ފައިސާ 2 (ދޭއް)
އަހަރު ދުވަހުގެ މުއްދަތަށް ނަގައިދިނުމަށް އެދި ހުށަހަޅާފައިވާ މައްސަލައެއްކަން އެނގެއެވެ.
45. މި މައްސަލައިގައި އިސްތިއުނާފުކުރާފަރާތަށް ޕޭލީވް ހަމަޖައްސައިނުދިނުމަ ށް އިސްތިއުނާފުރައްދުވާ ފަރާތުން
ނިންމިނިންމުން ބިނާކޮށްފައިވާ ހަމައެކަނި ސަބަބަކީ، އެފަރާތުގެ ބަޖެޓް ނެތުމުން ކަމާއި، ޓްރެއިނިންގ
ރިކުއަރމަންޓުގައި އެ ކޯސް ހިމެނިފައިވުން ނުވަތަ ނުވުމުގެ މައްޗަށް ނޫންކަމާއި، އެހެންކަމުން އެނިންމުން
ބިނާކޮށްފައިނުވާ ސަބަބެއްގެ މައްޗަށް މިމައްސަލަ ނިންމުމަކީ)ޓްރެއިނިންގ ރިކުއަރމަންޓުގައި އެކޯސް
ހިމެނިފައި ނެތްކަމަށް(ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ޖުޑީޝަލް ރިވިއު އުސޫލާއި އަދި ވަޒީފާއާބެހޭ ޤާނޫނުގެ 4 ވަނަ
މާއްދާގެ (ރ) އާ ޚިލާފު ކަމެއްކަމަށް އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ބުނާއިރު، ޖުޑީޝަލް ރިވިއު މައްސަލައެއް
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓް، އާބުރުޒު ހިނގުން ، މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ، ފޯން: 3325029، ފެކްސް: 3316471
އީމެއިލް: info@highcourt.gov.mv ވެބްސައިޓް: www.highcourt.gov.mv

29ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތް 2022/HC-A/130
ބެލި ގެންދާނީ، ދައުލަތުގެ އިދާރާ public body))އަކުން ނިންމާ ނިންމުމެއް ނުވަތަ ކުރާކަމެއް އެއީ
ޤާނޫނީ އިމުގެ ތެރެއިން ކޮށްފައިވާ ކަމެއްތޯ ނުވަތަ ނޫން ތޯ ކަމާއި، އަދި އެނިންމުން ނިންމުމުގައި ޝަކްލީ
ގޮތުންނާއި އިޖްރާޢީ ގޮތުން ފުރިހަމަވާންޖެހޭ ކަމެއް ފުރިހަމަކޮށްފައި ވޭތޯ ނުވަތަ ނޫންތޯ ކަމާމެދުގައި ކަމާއި،
ސިވިލް ސަރވިސްގައި ވަޒީފާއަދާކުރާ މުވައްޒަފުން މަތީ ތައުލީމު ހާސިލްކުރުމަށްޓަކައި ޕޭލީވް
ހަމަޖައްސައިދިނުމު ގައި، އެމުވައްޒަފު ކިޔެވުމަށް ދާ ކޯހަކީ އެއިދާރާގެ ޓްރެއިނިންގ ރިކުއަރމަންޓުގައި
ހިމެނޭ ކޯހެއްތޯ ނުވަތަ ނޫންތޯ ކަށަވަރު ކުރު މަކީ ސިވިސް ސަރވިސް ގަވާއިދު ގެ ދަށުން ދައުލަތުގެ އިދާރާގެ
މައްޗަށް ޝަރުޠުކޮށްފައިވާ ކަމެއްކަން އެނގޭކަމާއި، ޓްރެއިނިންގ ރިކުއަރމަންޓުގައި ނުހިމެނޭ ކޯހަކަށް
ޕޭލީވް ހަމަޖައްސައިދިނުމަކީ އެޤަވާއިދާ ޚިލާފު ކަމެއްކަމުގައި ނޫނީ ނުވާނެއެވެ. އެހެންކަމުން، މަތީ ތައުލީމު
ނުވަތަ އިތުރު ޓްރެއިނިންގ ހެދުމަށްޓަކައި މުވައްޒަފުންނަށް ޕޭލީވް ހަމަޖައްސައިދިނުމަށް ދައުލަތުގެ އިދާރާގެ
ބަޖެޓް ހަމަޖެހިފައިވީ ނަމަވެސް ކޯހަކަށް މުވައްޒަފަކު ފޮނުވުމަށް ނިންމުމުގައި އެކޯހަކީ ޓްރެއިނިންގ
ރިކުއަރމަންޓުގައި ހިމެނޭ ކޯހެއްތޯ ނުވަތަ ނޫންތޯ ބެލުމަކީ އެ އިދާރާގެ މައްޗަށް ޤާނޫނުން ލާޒިމްކަމެކެ ވެ.
46. މި މައްސަލައިގައި އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ޕޭލީވް ހަމަޖައްސައިދިނުމަށް އެދި 2015 ވަނަ އަހަރު
ފޮނުވާފައިވާ ސިޓީއާއެކު ސަޕޯޓިންގ ޑޮކިއުމަންޓެއް ހުށަހަޅާފައިނުވާތީ މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސްގެ
އެޗް.އާރު.އެމް.ޑީ. ކޮމިޓީއަށް އެކަން ހުށަހަޅާފައިނުވާކަމާއި، އެސިޓީއަށް ޖަވާބެއް ނުދެވި އަދި އެކޮމެޓީއަށް
ނުފޮނުވި ގިނަދުވަސް ވެފައިވަނީ "މުވައްޒަފުންނަށް ޕޭލީވް، ނޯޕޭލީވް އަދި ސްޕޮންސަރ ދިނުމާބެހޭ އުސޫލު"
ގައިވާ ބައެއް ކަންތައްތައް (ޓްރެއިނިންގ ރިކުއަރމަންޓް) ފުރިހަމަނުވުމާ ގުޅިގެންކަމާއި އިސްތިއުނާފުކުރާ
ފަރާތުން 2017 ވަނަ އަހަރު މުސާރަލިބޭ/ނުލިބޭ ޗުއްޓީއަކަށް އެދުނުއިރުވެސް އެ މަސައްކަތްކުރަމުން
ދިޔަކަމާއި އެފަރާތަށް މުސާރަ ލިބޭ ޗުއްޓީއެއް ހަމަޖައްސައިދެވެން ނެތް ނަމަވެސް، މުސާރަ ނުލިބޭ
ޗުއްޓީއެއް ހަމަޖައްސައިދީ އެކަން 23 އޭޕްރީލް 2017 ގައި އަންގާފައިވާކަން މުސާރަ ލިބޭ ޗުއްޓީ
ހަމަޖައްސައިނުދިނުމުން، އެ މައްސަލަ ބަލައިދިނުމަށް އެދި ސިވިލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނަށް ހުށަހެޅި
ޝަކުވާއާ ގުޅިގެން އެކަން ބެލުމަށްފަހު، އެން.ސީ.އައި.ޓީން ތައްޔާރުކޮށްފައިވާ ރިޕޯޓުން އެނގެން އޮވެއެވެ.
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓް، އާބުރުޒު ހިނގުން ، މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ، ފޯން: 3325029، ފެކްސް: 3316471
އީމެއިލް: info@highcourt.gov.mv ވެބްސައިޓް: www.highcourt.gov.mv

30ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތް 2022/HC-A/130
ޢާޞިމާ އިބްރާހީމަށް މުސާރަލިބޭ ޗުއްޓީއެއް ހަމަޖައްސައި ދެވެން ނެތީ 2018 ވަނަ އަހަރުގެ ބަޖެޓް
އެކަމަށް ތަންނުދޭތީކަމަށް އެން.ސީ.އައި.ޓީން 30 އެޕްރީލް 2018 ގައި ޢާޞިމާ އިބްރާހީމަށް ދިން
ޖަވާބަކީ، ޢާޞިމާ އިބްރާހީމްގެ ފަރާތުން 16 އޭޕްރީލް 2018 ގައި ފޮނުވާފައިވާ ސިޓީއަކަށް ޙަވާލާދީ
ދީފައިވާ ޖަވާބެއްކަމާއި، އެއީ އެފަރާތުން މަތީތައުލީމު ޙާޞިލްކުރުމަށް ރާއްޖެއިން ބޭރަށް ދިއުމަށް ޕޭލީވް
ހަމަޖައްސައިދިނުމަށް އެދި 12 މެއި 2015 އަދި 13 ނޮވެންބަރު 2016 ގައި ފޮނުވި ސިޓީތަކާ ގުޅިގެން
ދީފައިވާ ޖަވާބެއްނޫނެވެ.
47. ދިވެހި ސިވިލް ސަރވިސްގައި ވަޒީފާއަދާކުރަމުންދާ މުވައްޒަފަކު އިތުރު ތަމްރީނު ހެދުމަށްޓަކައި އެތަމްރީނު
ހެދުމަށް ދާ މުއްދަތުގެ ތެރޭގައި ޕޭ-ލީވެއް ހަމަޖައްސައިދިނުމަށް އެދި ހުށަހެޅުމުން އެލީވް ހަމަޖައްސައި
ދިނުމުގައި ޢަމަލުކުރަންޖެހޭގޮތް، ދިވެހި ސިވިލް ސަރވިސްގެ ގަވާއިދު 2014 ގެ 237 ވަނަ މާއްދާގައި
ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ. އެމާއްދާގައިވާ ގޮތުން ޕޭ- ލީވެއްގެ ދަށުން މުވައްޒަފުން ތަމްރީނަށް ފޮނުވޭނީ
އެތަމްރީނަކީ އެއިދާރާގެ ޓްރެއިނިންގ ރިކުއަރމަންޓުގައި ހިމެނޭ ތަމްރީނަކަށްވުމާއި އެތަމްރީނުގެ ޚަރަދު
ބަޖެޓްގައި ހިމެނިފައިވާނަމައެވެ. އިސްތިއުނާ ފުކުރާ ފަރާތުން ބައިވެރިވި ކޯސް އެއިދާރާގެ ޓްރެއިނިންގ
ރިކުއަމަންޓްގައި ހިމެނިފައި ނެތުމުން ޓްރެއިނިންގ ރިކުއަރމަންޓުގައި އެކޯސް ހިމެނުމަށް މަސައްކަތް
ކުރެވިފައިވީ ނަމަވެސް، ޓްރެއިނިންގ ރިކުއަމަންޓަށް އެކޯސް އިތުރުކުރެވިފައި ނުވާކަން ނޭޝަނަލް
ސެންޓަރ ފޯ އިންފޮމޭޝަން ޓެކްނޮލޮޖީން ތައްޔާރުކޮށްފައިވާކަން ހިނގާދިޔަ ގޮތުގެ ރިޕޯޓުން އެނގެއެވެ.
އިސްތިއުނާފީ އޮޅިގަނޑު ގިރާ ނު ކުރުން
48. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކޯޓުތަކުގެ ޤާނޫނުގެ 43 ވަނަ މާއްދާ ބުނާ ގޮތުން ޓްރައިބިއުނަލު/ ދަށުކޯޓުގެ ޙުކުމެއް ނުވަތަ
ނިންމުމެއް ހައި ކޯޓުގައި އިސްތިއުނާފު ކުރެވޭނެ އެއް ހާލަތަކީ، ދަށުކޯޓުގެ ޙުކުމް ނުވަތަ ނިންމުން
ބިނާކުރެވިފައިވަނީ ޤާނޫނާ ޚިލާފަށްކަމަށް ޤަބޫލުކުރެވޭ ސަބަބުތަކެއް ހުރުން؛ ނުވަތަ ޤާނޫނު
ތަޠުބީޤުކުރުމުގައި ނުވަތަ ޤާނޫނު މާނަކުރުމުގައި ކުށެއް ހެދިފައިވާކަމަށް ޤަބޫލުކުރެވޭ ސަބަބުތަކެއް ހުންނަ
ހާލަތެވެ. މި މާއްދާއަށް ރިޢާޔަތްކޮށް، ޝަރީޢަތް ކުރާ ފުރަތަމަ މަރުޙަލާގައި އިއްވާ ޙުކުމްތަކާއި ނިންމާ
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓް، އާބުރުޒު ހިނގުން ، މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ، ފޯން: 3325029، ފެކްސް: 3316471
އީމެއިލް: info@highcourt.gov.mv ވެބްސައިޓް: www.highcourt.gov.mv

31ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތް 2022/HC-A/130
ނިންމުންތައް ހައިކޯޓުގައި އިސްތިއުނާފު ކުރެވޭނެ ހާލަތުތައް ތަފުސީލު ކުރަމުން، މައްސަލަ ބަލައިގަތުމާމެދު
22
ސުޕްރީމް ކޯޓުން ނިންމާފައިވާ، އިބްރާހީމް ޖިހާދު ވ . ހައުސިންގ ޑިވެލޮޕްމަންޓް ކޯޕަރޭޝަން ލިމިޓެޑް
ނިންމުމުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ އަންނަނިވި ފަދައިންނެވެ.
"ގާނޫނީ ގޮތުން ގޯހެއް ހަދާފައިވާ ކަމަށް ހަމައެކަނި ބުނާ ބުނުމުގެ ނުވަތަ ރިއާޔަތްކުރަންޖެހޭ މިންވަރަށް
ހެކިތަކަށް ރިއާޔަތްކޮށްފައި ނުވާކަމަށް ބުނާބުނުމުގެ ނުވަތަ ތިމަންނަގެ ފަރާތުން ދައްކާފައިވާ ވާހަކަތަކަށް
ރިއާޔަތްކޮށްފައި ނުވާކަމަށް ބުނާ ބުނުމަށްވުރެ ނުވަ ތަ ހައްގުތައް ގެއްލިފައިވާ ކަމަށް ބުނާބުނުމުގެ ނުވަތަ
އިންސާފަށް ހުރަސް އެޅިފައިވާ ކަމަށް ބުނާބުނުމުގެ އިތުރުކަމެއް އިސްތިއުނާފުކުރުމުގެ ހުއްދައަށް އެދޭ ފަރާތުން
ކޯޓަށް ސާފުކޮށްދޭންވާނެއެވެ. ގާނޫނީ ގޮތުން ގޯހެއް ހަދާފައިވާ ކަމަށް ބުނާނަމަ ނުވަތަ ރިއާޔަތްކުރަންޖެހޭ
މިންވަރަށް ހެކިތަކަށް ރިއާޔަތްކޮށްފައި ނުވާކަމަށް ބުނާނަމަ ނުވަތަ ތިމަންނަގެ ފަރާތުން ދައްކާފައިވާ ވާހަކަތަކަށް
ރިއާޔަތްކޮށްފައި ނުވާކަމަށް ބުނާނަމަ ނުވަތަ ހައްގުތައް ގެއްލިފައިވާ ކަމަށް ބުނާނަމަ ނުވަތަ އިންސާފަށް
ހުރަސް އެޅިފައިވާ ކަމަށް ބުނާނަމަ އެކަމުގައި އުފެދޭ ގާނޫނީ ބަހުސަކީ ކޮބައިކަން އެ ނުކުތާގައި
އިސްތިއުނާފުކުރުމުގެ ހުއްދައަށް އެދޭ ފަރާތުން ސާފުކޮށް ބުނަންވާނެއެވެ".
އެނިންމުމުގައި ސުޕްރީމް ކޯޓުން އިތުރަށް ބުނެފައިވަނީ، ކޯޓުތަކުގެ ގާނޫނުގެ ދަށުން އިސްތިއުނާފުކުރުމުގެ
ހުއްދަ ކޯޓުން ދޭންވާނީ ހަމައެކަނި އިސްތިއުނާފަށް ހުށަހެޅުމަށް ހުއްދަދޭ އޮޅިގަނޑު ގިރާކުރެވޭ
މައްސަލަތަކުގައި އެކަނި ކަމަށެވެ. އަދި އިސްތިއުނާފީ ދައުވާއަކީ އިސްތިއުނާފުކުރުމުގެ ހުއްދަ ކޯޓުން
ދޭންޖެހޭ އޮޅިގަނޑު ގިރާކުރާ މައްސަލައެއް ކަމަށް ކަނޑައަޅާނީ އިސްތިއުނާފު ކުރަން ހުށަހަޅާފައިވާ
ނުކުތާގައި އިސްތިއުނާފަށް ހުށަހަޅައިގެން ކާމިޔާބު ކުރެވޭނޭކަމުގެ އެކަށީގެންވާ ފުރުސަތެއް އޮތް ގާނޫނީ
ބަހުސެއް ހިމެނޭކަން އިސްތި އުނާފުކުރާ ފަރާތަށް ބުނެދެވިފައިވާ ނަމަ ކަމުގައި އެ މައްސަލައިގެ ނިންމުމުގައި
ސުޕްރީމް ކޯޓުން ކަނޑައަޅާފައި ވެއެވެ. އެ އޮޅިގަނޑު ގިރާނުކުރެވޭ މައްސަލަތަކުގައި އިސްތިއުނާފުކުރުމުގެ
ހުއްދަ ކޯޓުތަކުގެ ގާނޫނުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެމަތިން ނުދިނުމަކީ ކޯޓުތަކުގެ ރަޖިސްޓްރާ އާއި
22 ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2019/SC-L/91
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓް، އާބުރުޒު ހިނގުން ، މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ، ފޯން: 3325029، ފެކްސް: 3316471
އީމެއިލް: info@highcourt.gov.mv ވެބްސައިޓް: www.highcourt.gov.mv

32ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތް 2022/HC-A/130
ފަނޑިޔާރުންގެ ގާނޫނީ ޒިންމާއެއް ކަމަށް ވެސް ސުޕްރީމް ކޯޓުން އެ މައްސަލައިގައި އިތުރަށް ކަނޑައަޅާފައި
ވެއެވެ.
49. މި މައްސަލަ އިސްތިއުނާފުކުރަމުން ޢާޞިމާ އިބްރާހީމުގެ ފަރާތުން ފާހަގަކޮށްފައިވާ 3 ވަނަ އިސްތިއުނާފީ
ނުކުތާއަށް ބަލާއިރު، ވަޒީފާއާބެހޭ ޓްރައިބިއުނަލުން މިމައްސަލަ ނިންމުމުގައި ޓްރެއިނިންގ
ރިކުއަރމަންޓުގައި އެކޯސް ހިމެނިފައިނެތް ކަމަށް އެމައްސަލަ ބެއްލެވި މެންބަރު ނިންމިނިންމުން ، ސުޕްރީމް
ކޯޓުގެ "ޖުޑީޝަލް ރިވިއު" އުސޫލާއި އަދި ވަޒީފާއާބެހޭ ޤާނޫނުގެ 4 ވަނަ މާއްދާގެ (ރ) އާ ޚިލާފުވާކަމަށް
ޢާޞިމާ އިބްރާހީމުގެ ފަރާތުން ބުނާއިރު، އެނިންމުން ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ޖުޑީޝަލް ރިވިއު އުސޫލާއި އަދި
ވަޒީފާއާބެހޭ ޤާނޫނުގެ 4 ވަނަ މާއްދާގެ (ރ) އާ ޚިލާފުވާ ގޮތެއް އަދި އެނިންމުން ޚިލާފުވަނީ ސުޕްރީމް
ކޯޓުން ކަނޑައަޅާފައިވާ ޖުޑީޝަލް ރިވިއުގެ ކޮން އުޞޫލަކާ ކަމެއް ބުނެދެވިފައި ނުވެއެވެ. އަދި އެކަން
ޚިލާފުވާ ގޮތެއް ނުވަތަ ޤާނޫނީ ގޮތުން ގޯސް ނިންމުމެއްކަން ބުނެދިނުމުގެ ގޮތުން އިތުރު ވާހަކަ
ދައްކާފައިނުވާކަން ފާހަގަ ކުރެވެއެވެ.
50. ކަންމިހެން އޮތުމުން، މިމައްސަލަ އިސްތިއުނާފު ކުރަމުން ޢާޞިމާ އިބްރާހީމު ގެ ފަރާތުން ފާހަގަ ކޮށްފައިވާ
3 ވަނަ ނުކުތާ ގައި އުފެދޭ ޤާނޫނީ ބަހުސެއް ސާފު ނުވާތީ، މިއިސްތިއުނާފީ ނުކުތާ ބަލައިގަތުމަށް
އަހުރެންނަކަށް ނުފެނެއެވެ.
ނިންމަން ފެންނަ ގޮތް
51. މި މައްސަލަ އިސްތިއުނާފު ކުރުމަށް ހުށަހެޅި ނުކުތާތަކުގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށް ވަޒީފާއާބެހޭ ޓްރައިބިއުނަލްގެ
ނަންބަރު 214/VTR/2020 މައްސަލައިގެ ނިންމުމަށް ބަދަލެއް ގެންނަން ޖެހޭ ޤާނޫނީ ސަބަބެއް ނެތް ކަމަށް
ކަނޑައަޅަން އަހުރެންނަށް ފެނެއެވެ.
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓް، އާބުރުޒު ހިނގުން ، މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ، ފޯން: 3325029، ފެކްސް: 3316471
އީމެއިލް: info@highcourt.gov.mv ވެބްސައިޓް: www.highcourt.gov.mv

33 ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތް 2022/HC-A/130
ފަނޑިޔާރު ދީބާނާޒް ފަހުމީގެ ރައުޔު:
52. މި މައްސަލައިގައި ފަނޑިޔާރު ޢަބްދުއްރައޫފު އިބްރާހީމް ގެ ރައުޔުގެ 28 ވަނަ ނުކުތާ ފިޔަވައި އެހެން
ނުކުތާތަކާއި ނިންމުމަށް ތާއީދުކުރަމެވެ.
ފަނޑިޔާރު ޢަބްދުލްމާނިޢު ޙުސައިންގެ ރައުޔު:
53. މި މައްސަލައިގައި ފަނޑިޔާރު ޢަބްދުއްރައޫފު އިބްރާހީމްގެ ރައުޔަށް އަހުރެން ތާއީދުކުރަމެވެ.
އިސްތިއުނާފުކުރުމުގެ އިޖުރާއަތު ބަޔާންކޮށްދިނުން
54. މި ދެޤަޟިއްޔާގައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުން ޙުކުމް ކުރުމުން، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގައި މި
ޤަޟިއްޔާ އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް ހުށަހެޅުމުގެ ޙައްޤު މައްސަލައިގެ ޚަސްމުންނަށް ލިބިގެންވެއެވެ. އެގޮތުން
އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް ހުށަހެޅުމުގެ މުއްދަތަކީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުން މި ޤަޟިއްޔާގައި ޙުކުމް ކުރާ
ތާރީޚުން ފެށިގެން 30 (ތިރީސް) ދުވަހެވެ.23 އަދި އެ މުއްދަތުގެ ތެރޭގައި ޝަރީޢަތް ނިމުނު ގޮތުގެ ރިޕޯޓު
ޚަޞްމުންނަށް ޙަވާލުކޮށްފައިނުވާނަމަ، އިސްތިއުނާފުކުރުމުގެ މުއްދަތު ގުނަން ފަށާނެ ތާރީޚަކީ ޝަރީޢަތް
24
ނިމުނު ގޮތުގެ ރިޕޯޓު ޚަސްމުންނާ ޙަވާލުކުރާ ތާރީޚެވެ. އެހެންނަމަވެސް ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތުގެ ޚުލާސާއަށް
25
ބިނާކޮށްވެސް އިސްތިއުނާފަށް ހުށަހެޅިދާނެއެވެ.
23 ޤާނޫނު ނަންބަރު 32/2021 (މަދަނީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު) ގެ 284 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)
24 ޤާނޫނު ނަންބަރު 32/2021 (މަދަނީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު) ގެ 284 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ)
25 ޤާނޫނު ނަންބަރު 32/2021 (މަދަނީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު) ގެ 284 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓް، އާބުރުޒު ހިނގުން ، މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ، ފޯން: 3325029، ފެކްސް: 3316471
އީމެއިލް: info@highcourt.gov.mv ވެބްސައިޓް: www.highcourt.gov.mv

ނިންމުން:

ފާސްކުރެވި، ތިލައިގެ ކުރިން ކުށްވެރިކަން ކަށަވަރުކުރެވުނު ފަރާތުގެ ފާހަގަ ކުރެވިފައިވާ ކަންތައްތަކާ ގުޅިގެން 214/VTR/2020 ދަރުސުގައި ތިރީގައިވާ ގޮތަށް ގާތްގަނޑަށް ބަލާ ބަލާ ދަރުސުގައި ކަނޑައަޅާ ދިން ދަށްދުވަހުގެ ހުކުމްތަކުގެ ކޮންސެކިއުޓިވް ސެންޓެންސް ކަމަށް ކަނޑައަޅައިދެވޭ.

ދ ކުރިއަށްގެ ބަންދު ކަނޑައަޅާ ގޮތް:

ކުރިއަށްގެ ބަންދު ކަނޑައަޅާ ގޮތް ބަލާ ބަލާ ދަރުސުގައި ކަނޑައަޅާ ދިން ދަށްދުވަހުގެ ހުކުމްތަކުގެ ކޮންސެކިއުޓިވް ސެންޓެންސް ކަމަށް ކަނޑައަޅައިދެވޭ.

ކުރިއަށްގެ ބަންދު ކަނޑައަޅާ ގޮތް ބަލާ ބަލާ ދަރުސުގައި ކަނޑައަޅާ ދިން ދަށްދުވަހުގެ ހުކުމްތަކުގެ ކޮންސެކިއުޓިވް ސެންޓެންސް ކަމަށް ކަނޑައަޅައިދެވޭ.

(ތިރީގައި)